

KINNITATUD
Rahvusringhäälingu nõukogu
02.03.2010 otsusega nr 5.1,
protokoll nr 1.1-3/3

Eesti Rahvusringhäälingu arengukava 2011–2014

Sisukord

1. Tegevuskeskkond	3
1.1. Rahvusringhääling avaliku huvi kaitsjana	3
1.2. Eesti ringhäälingupoliitika ja üleminek digilevile	6
1.3. Rahvusringhäälingu positsioon Eesti ringhäälingukeskkonnas	8
1.3.1. Programmide eristuvus	9
1.3.2. Uue meedia areng	10
1.3.3. Teletekst	11
1.3.4. Professionaalsus ja koolitus	11
1.4. Eesti Rahvusringhäälingu strateegilised eesmärgid	11
1.5. Eesti Rahvusringhäälingu strateegilised tegevused	12
2. Rahvusringhäälingu visioon, missioon, väärtused	14
2.1. Visioon	14
2.2. Missioon	14
2.3. Väärtused	15
3. Rahvusringhäälingu väljundid	18
3.1. Televisioon	18
3.2. Raadio	18
3.3. Internet	19
4. Sisutootmise eesmärgid ja tegevused	19
4.1. Programmid	20
4.1.1. Eesti riik ja rahvas	20
4.1.2. Eesti kultuur ja mälu	21
4.1.3. Eesti kui elukeskkond	24
4.2. Arhiivid	28
4.3. Muud meediatooted	29
5. Muude valdkondade eesmärgid ja tegevused	30
5.1. Arendustegevused	30
5.2. Haldus ja hooned	32
5.3. Organisatsioon	33
5.4. Personalitöö	33
5.5. Sisekommunikatsioon	34
5.6. Turundus	35
5.7. Uuringukeskus	36
5.8. Muuseum	36
6. Rahastamisvajadused	37
7. Rahvusringhäälingu tulemuslikkuse hindamine	40
8. Kokkuvõte	44
Lisad	
1. Mõjude analüüs 2011. aastaks	46
2. Ülevaade Rahvusringhäälingu tegevustest 2010. aastal	50
3. Kokkuvõtte auditooriumi arengutest 2009. aastal	53

1. Tegevuskeskkond

1.1 Rahvusringhääling avaliku huvi kaitsjana

Avalik-õigusliku ringhäälingu alged tekkisid rohkem kui 80 aasta eest piiratud ressursside tingimustes. Ühelt poolt seadis piiranguid eetrisageduste loetud arv – neid ei saanud välja anda kõigile soovijaile. Teisalt sai määravaks majanduslik olukord. Ringhäälingujaamu suutsid toona rajada vaid üksikud jõukad ettevõtted. Juba sellal saadi aru, et ringhäälingu mõju on oluliselt suurem kui mis tahes teisel varem leiutatud ja kasutusele võetud massiteabevahendil, aga tõeliselt mõjusaks meediumiks kujunes ringhääling alles aastakümnete jooksul.

Avalik-õigusliku ringhäälingu ideoloogiat kujundas suuresti totalitaarsete riikide hoiatav kogemus, kuidas teatud poliitilised huvigrupid kasutasid meediat oma võimu kindlustamiseks. Avalik-õiguslikku ringhäälingut, mida ei mõjutanud kildkondlikud poliitilised ja majanduslikud huvid, nähti Euroopas avaliku mõtteruumi¹ kaitsjana ja taastootjana ning demokraatia edendajana. Võib öelda, et ringhäälingu tõelist mõju ja tähendust hakati tõsiselt tajuma alles II maailmasõja ajal ja selle järel.

XXI sajandi alguseks on mitmed avalik-õigusliku ringhäälingu algusaegsed piirangud kadunud. On rajatud uued, valdavalt globaalsed leviplatvormid (kaabellevi, satelliitlevi, Internet, mobiillevi jms). Märkimisväärselt on suurenenud ka ettevõtete ja üksikisikute võimekus luua ja vahendada elektroonilise meedia tooteid.

Küllastunud meediaühiskonnas ei ole võimalik avalikku mõtteruumi kaitsta ja taastoota üksnes klassikalisi ringhäälinguvorme (raadio ja televisioon) kasutades. Meediakasutuses muutuvad järjest tähtsamaks väikeste ja üliväikeste auditoriumisegmentide vajadused, huvid ja meediatarbimise stiilid. Traditsioonilised suurtele sihtrühmadele suunatud kanalid neid katta ei suuda. See tähendab, et televisioon ja raadio peavad paratamatult lõimuma võrgumeediaga, kus igaüks võib olla sõnumi saatja.

Massimeedia hiilgeajad on taandumas, meedia mõju jõujooned muutumas. Avalik-õiguslik ringhääling vajab ümberdefineerimist. Arvestades uue meedia aina kasvavat rolli, tuleks sellest rääkida pigem kui avalik-õiguslikust meediast. Avalik-õiguslikku meediat iseloomustab **filosoofiline ideaal**, mis väärtustab:

- kodanikuühiskonda ja demokraatiat,
- rahvast ja rahvuskultuuri,
- ühiskonna säästvat ja jätkusuutlikku arengut,
- inimest üksikisikuna ja sootsiumi liikmena,
- eetikat ja moraali.

Vastates oma filosoofilisele ideaalile, tegutseb rahvusringhääling avalikes huvides. Avalik huvi kujuneb avalikus mõtteruumis, kus üksikisikud ja ühiskonna grupid kohtuvad pidevas kollektiivses arutelus, et läbi rääkida ühise huvi teemad. Avalikus mõtteruumis on võimalik saavutada teatud konsensuslik arusaam kogu ühiskonna liikmetele olulistest asjadest. Avalik huvi on dünaamiline, pidevalt arenev

¹ Avaliku mõtteruumina on siin mõistetud virtuaalset ruumi, kus sotsiaalse, poliitilise, sageli ka filosoofilise dialoogi kaudu toimub pidevalt ühiskonna ja indiviidi eneserefleksioon

ja muutuv, nagu ka ühiskond, rahvas ja riik. **Rahvusringhääling on avaliku mõtteruumi kujundamisel ja selle arengu eest hoolitsemisel esmatähtis institutsioon.**

Euroopa Liidus väljendab avalik-õigusliku meedia tegevus ka rahvuslikke huve. Euroopa Ringhäälinguliidu soovitude järgi peab „avalik-õiguslikul ringhäälingul demokraatlikus ühiskonnas olema juhtiv roll sotsiaalse ühtekuuluvuse ja rahvusliku identiteedi kujundamisel ning igas riigis edeneva kultuuri peegeldajana ja edendajana”.² Selline ülesande määratlus võimaldab mõiste *public broadcasting* tõlkimisel vältida kohmakat sõnapaari *avalik-õiguslik* ning lubab otsesõnu rääkida *rahvusringhäälingust*.

Rahvusringhääling tegutseb avalikkuse huvides, seda finantseeritakse avalikkuses saavutatud konsensuse alusel ning avalikkus kontrollib ka selle tegevust. Rahvusringhääling teenib kõigi, mitte vaid poliitilise enamuse huve. **Rahvusringhäälingul pole õigustust jääda sisult ja mõjult ühiskonnas marginaalseks.**

Avalikkuse huvides peab rahvusringhäälingul olema arvukalt väljundeid nii traditsioonilises kui ka uues meedias. Ainult sel juhul suudab ta mõjukalt tegutseda mediakeskkonnas, kuhu lähiajal lisandub plahvatuslikult uusi kanaleid. Kiirelt arenev kommunikatsioonitehnoloogia loob edastamiseks loendamatu uusi võimalusi ja kujundab uudseid meediakasutusviise. Viimaste aastakümnete tehnoloogiline areng on andnud eetrile piiramatud mõõtmed ja juurdepääs sellele on avatud mitte ainult meediafirmadele, vaid ka üksikisikutele.

Rahvusringhäälingu ainulaadne roll selles avardavas meediaruumis ei kao. Ta peab andma avalikkusele poliitiliste otsustuste langetamiseks ressursid: väärtused, teadmised, analüüsi- ja hindamisoskuse, orienteerumisvõime poliitilisel maastikul. **Avaliku mõtteruumi kujundajana vormib rahvusringhääling kodanikuühiskonda** – vaba, teadlikku ja oma arvamust väljendavat inimeste ühendust, mis ei sõltu otseselt võimust ega kommertshuvist. Vaba meedia, sealhulgas avalik-õiguslik meedia, on oluline toimimiseeldus kodanikuühiskonnale, millel on laiem tähendus kui mittetulundusühingud ja sihtasutused. Rahvusringhääling arvestab kodanikuühiskonnas tekkivate ootuste ja ideedega, õpetab hindama ja arvestama arvamuste paljusust. „Avalik-õiguslik ringhääling loob foorumi avalikuks diskussiooniks, milles saab väljendada nii laia arvamuste ja vaadete spektrit, kui vähegi võimalik.”³ Kuna selles diskussioonis sõnastatakse just neid küsimusi, mis avalikkuses tekivad, teenivad rahvusringhäälingu töötajad avalikkust, olles ka ise aktiivsed kodanikuühiskonna osalised, ühistegevuse ja -tunde kandjad.

Kandes hoolt, et avalikkusel oleksid vajalikud **ressursid poliitiliseks otsustuseks**, aitab Rahvusringhääling samas ka paremini aru saada ümbritsevast. Iseäranis puudutab see maailmas toimuvaid protsesse ja sündmusi. Rahvusringhäälingu üks olulisemaid rolle on **uudiste sõltumatu, operatiivne ja mitmekülgne vahendamine**, rahvusliku infovälja kaitse nii väliste inforünnakute kui ka sisemise ühekülguse ja pealiskaudsuse eest. Teine tähtsam ülesanne on **jagada teadmisi ja avardada silmaringi** – toetada elukestva õppe põhimõtteid, edendada uuenduslikkust ja

² Public Service Broadcasting. Model Law with an introductory note and explanatory comments by Dr. Werner Rumphorst 21.2.2007

³ The Prague Resolution. Council of Europe 1994

loovust, vahendada üldauditooriumile sobivas vormis humanitaar- ja loodusteaduslike avastuste kohta uusimaid tõlgendusi, selgitada majanduses toimuvaid protsesse ja nende protsesside mõju üksikisikule – seda kõike selleks, et tagada igaühele vabaks eneseteostuseks vajaliku informatsiooni kättesaadavus. Kolmandaks peavad Rahvusringhäälingu programmid **kandma katkematut kultuurivoogu**, pakkudes inimestele kultuuriinfo kõrval ka elamusi – nii hetkeelamusi kunstiteostest kui ka taju kultuuri lakkamatust kohalolekust igaühe elus. Rahvusringhäälingu tooted, veebikeskkonnad, programmid ja teenused disainitakse põhimõttel, et need oleksid **kättesaadavad ja kasutatavad kõigile**, sh erivajadustega inimestele.

Mitmed nii Euroopa Komisjoni kui ka Euroopa Parlamendi üllitatud dokumendid tõstavad esile **kvaliteedistandardeid**, mida rahvusringhäälingud on tavapäraselt kehtestanud ja kehtestavad. Avatud Ühiskonna Meediainstituudi 2005. aasta seireraport hoiatab kommertslike trendide pealetungi eest, mis kontrollimatuse olukorras järjest enam madaldavad programmistandardeid ning tõrjuvad tagaplaanile vähem tulusad tegevussuunad ning lisab, et selliste trendide eest kaitseb meediat avalik-õiguslik ringhääling. Niisiis on **ringhäälingu ajakirjanduslik kvaliteet samuti avalik huvi**. 2010. aastal koostasid Rahvusringhäälingu töötajad „Hea tava“, mis kirjeldab kõige olulisemaid põhimõtteid, millest Rahvusringhääling oma loomingu ja tegevuses lähtub. Eetiliste väärtuste, ka kõrgete professionaalsete standardite järgimine pole alati lõplikult seadustega sätestatav – see on pigem kollektiivse kokkuleppe tulemus.

Eestis on professionaalne ringhäälinguajakirjandus katkematult arenenud enam kui 80 aastat, hoolimata vahepealsest tegutsemisest totalitaarriigi tingimustes. Kahjuks on just viimastel aastatel märgata madalseisu nii ringhäälingualases väljaõppes kui ka ajakirjanike eneserefleksioonis. Sellest ülesaamiseks peab Rahvusringhääling rohkem panustama ajakirjanike täiendõppesse ja osalema ka ise neis protsessides, mis aitavad ringhäälingualast väljaõpet parandada. Ajakirjanike eneserefleksioonile aitab kaasa Rahvusringhäälingu ajakirjanduseetika nõuniku tegevus, mis jälgib organisatsioonis heast ajakirjandustavast kinnipidamist. Rahvusringhääling peab olema Eesti audiovisuaalkultuuri edendaja ka kunstilise sisu – lavastusliku ja elamusliku programmi – loomisel.

Avalik-õigusliku ringhäälingu olemust mõistetakse vähese demokraatiakogemusega riikides, sealhulgas ka Eestis, ikka veel erinevalt. Selle tõlgendamisel lähtutakse sageli turumajanduslikest ideaalidest ja erahuvidest. **Seni on võimulolijad ka Eestis panustanud just eraringhäälingu arengusse**. Litsentseeritavate jaamade programmilised kohustused on väikesed ja majandamistingimused soodsad. Alates 2005. aastast on peaaegu kogu ringhäälinguturul liikuv reklaami- ja sponsorraha eraettevõtjate käsutuses.

Avaliku huvi sõnastamine on igikestev protsess. Rahvusringhääling tegeleb sellega lakkamatult, kuid ta ei saa seda teha üksinda. **Selles töös peavad aktiivselt osalema ka institutsioonid, kes vastutavad avaliku huvi esindamise eest Eesti riigis**: Rahvusringhäälingu nõukogu, Kultuuriministeerium, Rahvusringhäälingu ühiskondlik nõukoda, loomeliidud, teadus- ja uurimisasutused, ajakirjandus, haridussüsteem.

1.2 Eesti ringhäälingupoliitika ja üleminek digilevile

1. juulil 2010 lülitatakse välja kõik televisiooni analoogsaatjad ning selle sammuga on Eesti läinud kaks aastat enne Euroopa Komisjoni soovitatud tähtaega lõplikult üle digilevile. Selleks ajaks peaksid kõik need, kes kasutavad televisioonisignaali vastuvõtul katuse- või toantenni, muretsema endale digiteleviiooni vastuvõtuks vajaliku digiboksi või digiteleri. Pärast digisaatjate tööerakendamist (esimesena läks digilevile täielikult üle Ruhnu saar) on üle Eesti aktiivselt soetatud digileviks vajalikke seadmeid. 2009. aasta III kvartalis vaatas digiteleviiooni (IPTV, SAT, kaabli või õhu kaudu leviv digi-TV) 197 000 teleperekonda.⁴ 2010. aasta alguseks on siiski jäänud umbes 100 000 teleperekonda, enamasti maapiirkondades ja väikelinnades, kes pole digilevi vastuvõtuks valmis ja võivad jääda ilma seadusega sätestatud tasuta edastatavatest teleprogrammidest. Rahvusringhääling annab oma saadetes teavet digilevile ülemineku üksikasjadest ja edastab ka vastavat sotsiaalreklaami, et võimalikult suur osa auditooriumist oleks nn digipõrdeks valmis. Samas on oluline märkida, et Rahvusringhääling ei vastuta juriidiliselt ega moraalselt digilevile ülemineku eest ja Rahvusringhäälingul ei ole võimalust ega kohustust materiaalselt toetada digivastuvõtjate soetamist.

Digitaallevile üleminek on avanud tee paljude uute kanalite loomiseks ja kaasaegsete infotehnoloogiliste võimaluste kasutuselevõtuks. Need annavad lisaväärtust harjumuspärasele programmile, sh dünaamilist lisateavet saadete ja saatekavade juures, lisateenuseid nt vabalt valitavate tõlgete näol, materjali töötlemisel tekkivaid taustatooteid jne. Digilevi loob märksa avarama pinna vaataja ning kanali vaheliseks suhtluseks ja võimaldab süüvida palju mahukamasse teaberuumi, kui seda võimaldab analooglevi. Sisutootjad peavad olema suutelised seda ruumi sisustama ning looma selles kasutajasõbralikke otsingusüsteeme.

Maapealses digilevis võimaldab H.264 (MPEG-4) videosignaali kasutamine hõlpsalt üle minna kõrglahutus kvaliteedis (HD) programmi edastamisele. See fakt on erakordselt oluline lähiaastate tehniliste arengute kontekstis. HD-kvaliteedis pilti võimaldab toota 2009. aastal soetatud ülekandebuss ja kõik viimase kahe aasta jooksul uuendatud stuudio-, ülekande- ning väljastusseadmed. Koostöös Leviraga õnnestus testprojekti raames edukalt HD-kvaliteedis üle kanda laulupeo kontserte. Täielikult HD-kvaliteedis programmi tootmisele, väljastamisele ja edastamisele üleminek on veel kaugel. Selleni jõudmiseks tuleb väga palju investeerida. Majanduslangus on oluliselt kahandanud Rahvusringhäälingu investeerimisvõimet ja sellest tulenevalt on kõik esialgsed jutud ja plaanid peatselt avatavast HD kanalist põhjendamatult optimistlikud. HD kanali avamiseks ei piisa ainult ühekordsetest ja suuremahulistest investeeringutest. See üleminek toob kaasa ka oluliselt suuremad püsikulud. Ainuüksi HD kanali levikulu on tavalise ehk n-ö SD kanali levikulust kaks kuni kolm korda kallim. Sama võib öelda ka kõigi teiste kulude kohta, mis tekivad HD-signaali töötlemisel ja transportimisel. Sellest tulenevalt ei määra Rahvusringhääling veel käesolevas arengukavas lõplikku HD kanali avamise tähtaega.

Arenev andmeside, milles televisioonisignaali on üks integreeritud komponent koos Interneti püsiühendusega, esitab suuremaid väljakutseid sisutootjatele. 2009. aastal oli

⁴ TSN Emor küsitluse andmetel

63%-l Eesti leibkondadest kodune internetiühendus. Statistikaameti andmetel kasutas 47% Eesti elanikest Interneti ajalehtede ja ajakirjade lugemiseks, 23% jälgis Interneti kaudu mõnd raadioprogrammi või telesaateid⁵. Interneti ja sellele toetuva mobiilse meedia kõige suurem eelis on ajast ja asukohast sõltumatu meediatarbimise võimalus. Viimastel aastatel Internetis toimud arenguid jälgides võib pea iga traditsioonilise meediakanali kohta parafrasina öelda: kui sind pole Internetis, pole sind varsti olemas.

Juba 2007. aasta septembris anti välja Eesti esimesed digitaaltelevisiooni ringhäälinguload. Esimene neist anti programmi TV6 ja teine programmi Kanal 11 edastamiseks. Kolmanda ringhäälinguload andis Kultuuriministeerium OÜ-le Eesti Spordikanal, kes sai õiguse edastada programmi Kalev Sport. Kõik kolm uut telekanalit alustasid kohe tegevust. Kuid juba 2009. aastal lõpetas telekanal Kalev Sport majandusraskuste tõttu programmi edastamise ja 2010. aasta alguses lõpetati ka TV6 tasuta levitamine.

Hoogustamaks uute kanalite avamist, kaotati 2008. aastal seadusega erakanalitele kehtestatud üleriigiliste ringhäälingulubade tasu. Selle otsusega vähenesid kahe suure erakanali kulud 25 miljonit krooni kanali kohta 2009. aastal ja igal järgneval aastal oleks see kulu, mis nüüd seadusemuudatuse abil säästeti, olnud veelgi suurem. Sellega anti erakanalitele väga tugev konkurentsieelis ja muudeti põhimõttelist kokkulepet riigi ning erakanalite vahel. Teatavasti saavutati 2002. aastal kokkulepe, mille kohaselt avalik-õiguslikud raadiod Raadio 2 ja Raadio 4 ning toona ainus telekanal Eesti Televisioon loobusid reklaami edastamisest ning erakanalid hakkasid maksma üleriigiliste ringhäälingulubade eest tasu, mis laekus riigieelarvesse. Samal ajal suurenes riigieelarvest Eesti Televisioonile ja Eesti Raadiote eraldatav toetus, mis pidi osaliselt kompenseerima avalik-õiguslikele kanalitele reklaamitulu kadumise.

Eestis tegutsevate eraõiguslike tele- ja raadiokanalite edasist arengut on raske prognoosida. Seisak majanduses on ilmselgelt piiranud ka nende arengut ja ahendanud võimalusi investeerida uutesse tehnoloogiatesse ning sisutoodetesse (näiteks uute saatesarjade arendamisse).

Telereklaam hõlmab endiselt umbes kolmandiku reklaamiraha kogukäibest.⁶ 2009. aasta kolmandas kvartalis mõõtis TNS Emor Eesti meediaturu netokäibe languseks 2008. aasta vastava perioodiga võrreldes 40%. Aasta keskmiseks languseks nimetab TNS Emor 30%. Sellegipoolest on alates 2006. aastast eratelekanalitel summaarne tulude eelarve suurem kui avalik-õiguslikul ringhäälingul televisiooni- ja raadiotegevuse jaoks kokku. See tähendab, et **erakanalitel oli finantsiliselt tugevam positsioon ning rohkem võimalusi kui avalik-õiguslikul ringhäälingul**. Kui üldine reklaamiturk ja riigieelarve on kasvanud viimased seitse aastat ühtlases tempos, siis avalik-õigusliku ringhäälingu eelarve kasvutempo on olnud tunduvalt aeglasem.⁷

Eestis edastatakse televisioonisignaali nii analoog- kui ka digitaalkujul, nii kaabellevi-operaatorite vahendusel kui ka õhu teel. Eesti elanikkond liitub üsna aktiivselt digitaaltelevisiooniga. Üks oluline ajend sealjuures on just ETV2 kanali areng. Kui

⁵ Statistikaameti andmetel

⁶ TNS reklaamipanuste monitooringu AdEx andmetel

⁷ Jõesaar. A. Formation of Estonian Broadcasting Landscape 1992-2007: Experience of the Transition State

2007. aasta detsembris ütles 29% eestlastest ja 16% mitte-eestlastest, et neil on kodus olemas digiteleviioon, siis 2009. aasta III kvartalis oli digitaaltelevisioon kodus olemas 44%-l eestlastest ja 13%-l mitte-eestlastest⁸. 2009. aastal vähenes mõnevõrra kaabeltelevisiooni klientide arv ja suurenes oluliselt Elioni pakutava IPTV ehk Interneti kaudu leviva telepildi kasutajate arv. Elioni mitteametlikel andmetel oli 2009. aasta detsembris IPTV klientide (teleperekondade) arv 100 000⁹.

1.3 Eesti Rahvusringhäälingu positsioon Eesti ringhäälingukeskkonnas

Rahvusringhääling on hetkel suurima auditooriumiga meediaorganisatsioon Eestis. Iga nädal on mõne ERR-i tele- või raadioprogrammiga kontaktis 89% Eesti elanikest¹⁰. Vähemalt üht Rahvusringhäälingu teleprogrammi vaatab¹¹ nädalas keskmiselt 60% 4-aastastest ja vanematest Eesti elanikest ja vähemalt üht Rahvusringhäälingu raadioprogrammi kuulab¹² nädalas keskmiselt 55% Eesti elanikest vanuses 12–74 eluaastat. Eesmärk on jätkuvalt suurendada televaatajate arvu, seda ennekõike ETV2 abil ja hoida püsivalt samal tasemel raadiokuulajate arv kogu arengukava kehtivusperioodi (2011–2014) vältel.

2010. aasta alul külastas vähemalt üht Rahvusringhäälingu kodulehte nädalas keskmiselt 150 000 inimest.¹³ Eesmärk on jõuda vähemalt 200 000 unikaalse külastajani nädalas, aga veelgi olulisem on tõsta Rahvusringhäälingu portaalidest pärit informatsiooni tsiteeritavust. Eesmärk on jõuda vähemalt kümne Eestis enim tsiteeritava portaali hulka.

Eesti Rahvusringhääling on kuulunud aastaid usaldusväärsemate riiklike institutsioonide hulka. 2009. aasta lõpus usaldas Rahvusringhäälingut 72% Eesti elanikest¹⁴. **Eesmärk on hoida kõrget usaldusväärse taset aastatel 2010–2014.**

Uute meediakanalite lisandumisega **jätub auditooriumi killustumine**. Eriti silmanähtavaks muutub see teleturul uute kanalite ja sisulahenduste lisandudes. Oma vaatamisajast pühendasid Eesti elanikud 2009. aastal ETV1-le 15,7% ja ETV2-le 1,1% (võrdluseks Kanal 2 osakaal oli 19,6% ja TV3 – 14,8%). Eesmärk on ETV2 osakaalu kasvatada aastaks 2013 vähemalt 4%-ni.

Rahvusringhäälingu raadioprogrammide osakaal raadio kuulamisajast oli 2009. aastal 35%. Kuna raadioturg näib olevat vähem dünaamiline, ei tohiks ERR-i osakaal väliste tegurite mõjul oluliselt langeda.

1.3.1 Programmide eristuvus

Rahvusringhäälingu tele- ja raadioprogrammid eristuvad selgelt enamikust eratelevisiooni- ja raadioprogrammidest. ETV1 on täna ainus telekanal, kus

⁸ Andmed pärinevad TSN EMOR III kvartali digi-TV seirest

⁹ Elioni poolt edastatud informatsioon 2009. detsembris

¹⁰ ERR-i meediateemaline küsitlus nov-dets 2009; tellija ERR, läbiviija Gfk Baltic, n=1044 vanuses 15–74

¹¹ Vaatab vähemalt üht ETV kanalit vähemalt 15 minutit nädalas. Andmed pärinevad TNS-i EMOR telemõõdikuuringust

¹² Kuulab vähemalt ühte ERR-i raadioprogrammi vähemalt 15 minutit nädalas. Andmed pärinevad TNS-i EMOR raadiopäevikuuringust

¹³ Andmed pärinevad TNS-i EMOR veebikasutusuuringu TNS Metrix.

¹⁴ ERR meediateemaline küsitlus nov-dets 2009; tellija ERR, läbiviija Gfk Baltic, n=1044 vanuses 15–74

suurema osa programmi mahust moodustab eestimaine teletoodang¹⁵. Kui Kanal 2-s ja TV3-s on ülekaalus välismaine lavastuslik programm (filmid ja sarjad), domineerivad ETV1-s kodumaised ühiskonna- ja elusaated. Rahvusringhäälingu raadioprogrammid eristuvad enamikest teistest Eesti raadioprogrammidest suurema sõnalise osa ja žanrilise mitmekesisuse poolest¹⁶.

Rahvusringhääling on ainus ringhäälinguorganisatsioon, mis vahendab teatrilavastusi ja süvamuusika kontsertide ülekandeid. ETV1 ja ETV2 pakuvad ainsate Eesti teleprogrammidenä regulaarselt kultuurisaateid, poliitika- ja ühiskonnasaateid ning ülekandeid nii rahvuslikelt kui ka globaalsetelt suursündmustelt (nt Eesti Vabariigi aastapäev, Võidupüha, laulupeod, olümpiamängud). Samuti on ETV1 ja ETV2 suurimad Eesti mängufilmide vahendajad. Klassikaraadio vahendab ainsana regulaarselt Eesti muusikat maailmale ja maailma muusikat Eestile (Euroraadio kontserdid). Raadioteater salvestab ja levitab ainsana Eestis professionaalseid kuuldemänge. Vikerraadio ja Raadio 4 pakuvad ainsate raadioprogrammidena Eestis lastesaateid.

Võrreldes teiste telekanalitega hindavad eestlased oluliselt kõrgemalt ETV1 uudiseid (sobivaim telekanal 50 protsendi küsitletute seas, **ühiskonna- ja poliitikasaateid** (72% küsitletutest), **kultuurisaateid** (72%), **spordisaateid** (53%). Madalamalt hinnatakse ETV1 meelelahutusprogrammi (52% küsitletutest eelistas Kanal 2 meelelahutussaadeteid), filmide ja sarjade valikut (kõige rohkem, 39 protsenti eelistas Kanal 2 valikut).¹⁷ **Raadioprogrammide puhul hindavad eestlased kõige kõrgemalt Vikerraadio uudiseid** (kõige sobivamaks peab 30 protsenti küsitletutest) ja **ühiskonnakäsitlust** (33%).

Eesmärk on sisuka ja kasuliku, kuid samas atraktiivse raadio- ning teleprogrammi pakkumine ka aastatel 2011–2014. Senisest mõnevõrra mahukam peab olema meelelahutusprogramm, mis oma sisuliselt ning teostuslikult kvaliteedilt peab eristuma kommertskanalite pakutavast. Üks prioriteetne eesmärk on omamaiste huumorisaadete arendamine ning erinevaid põlvkondi ühendavate ja vaatajatele osalusvõimalust pakuvate formaatide väljatöötamine. Teine ja veelgi olulisem areng peab toimuma kultuurisaadete mahu ja sisu osas. Viimastel aastatel on programmides, ennekõike ETV1-s, kasvanud spordi- ja n-ö *infotainment* tüüpi saadete maht. Sisulise tasakaalu huvides tuleb teistes programmides kasvatada süva- ja rahvakultuuri vahendavate ning käsitlevate saadete mahtu. ETV2 arendamine täiemahuliseks kultuurikanaliks, mille programmi jäävad ka laste- ja venekeelsete saadete võõndid, avab selleks suurepärase võimaluse. Aga kuni pole lõplikult lahendatud ETV2 rahastamise küsimus, tuleb kultuurisaadete mahu ja sisukuse kasv tagada ETV1-s ja Vikerraadios.

Rahvusringhäälingu **konkurentsivõimet uute saadete arendajana võib pärssida finantsiline ebastabiilsus, rääkimata eelarve kahanemisest**. 2010. aasta eelarve on eelmise aastaga võrreldes vähenenud 13 protsenti, mis omakorda on kaasa toonud

¹⁵ ERR-i uuringukeskuse läbiviidud teleprogrammide struktuurimonitoringu kohaselt moodustab ajavahemikul 3.09–25.11 eestimaine programm ETV koguprogrammist 65%, Kanal 2 koguprogrammist 35% ja TV3 koguprogrammist 22%.

¹⁶ Programmi mitmekesisuse poolest on ERR-i raadioprogrammidega sarnane raadio Kuku.

¹⁷ Elanikkonna meediateemaline küsitlus 2009. Uuringuaruanne Eesti Rahvusringhäälingule Gfk Custom Research Baltic

kõigi koosseisuliste ja mittekoosseisuliste töötajate palga ühetaolise vähendamise. Enim kannatavad suure eelarvega Rahvusringhäälingu ja sõltumatute programmitootjatega kahasse toodetavad projektid, samuti osalus Rahvusringhäälingu filmiprojektides. Teisisõnu, pingelise eelarve ja majandusliku määramatuse tõttu kannatab ennekõike Rahvusringhäälingu kodumaine lavastuslik programm, millel on kõrge säilitamisväärtus (mängufilmid, telelavastused, sarjad jms).

1.3.2 Uue meedia areng

Rahvusringhääling on Eesti suurim multimeedia teenuste pakkuja Internetis ja mobiiliseadmetes. Kõigi meie programmide saated ning uudisvideod ja helilõigud on järelevaadatavad ja -kuulatavad. Kõiki ERR-i programme on võimalik Interneti vahendusel ka otse jälgida.

Traditsiooniliste programmide kõrval toodab ERR Internetis originaalsisu eesti, vene ja 2010. aasta keskpaigast uuendusena ka inglise keeles uudiste, arvamuskirjutiste ning otseülekannete ja videomaterjali näol. Meie eesmärk on taaskäivitada ööpäevaringne uudistetootmine ning nii uudiste kvaliteedi, operatiivsuse, usaldusväärsuse kui ka mahu oluline kasvatamine.

Esimene ülesanne on viia kõik ERR-i alamportaalid ühele tehnilisele platvormile ja ühtsustada nende stiililine väljanägemine. Arendatakse välja uued tehnilised lahendused mobiiliseadmetele.

Meie eesmärk on kaasata järgneva nelja aasta jooksul ERR-i internetitoodete tarbijaks vähemalt pool Eesti elanikkonnast ning pakkuda oma keskkonnas erinevatele sihtrühmadele mõeldud sisutooteid. Peamine sihtrühm on noored, kelle kaasamiseks on plaanis 2011. aastal välja töötada oma sotsiaalne keskkond meie portaalide seas.

Ühe uuendusena käivitame 2011. aastal portaali, kus on võimalik jälgida spetsiaalselt veebikeskkondadele mõeldud sarju ja saateid. Samas jätkub tele- ja raadiosaadete sidumine nende veebikodudega.

Veebiarendus eeldab ühtsete tehnoloogiliste standardite kehtestamist ja kindlat järgimist – nii saab Rahvusringhäälingu ühtsesse veebiarendusse panustada efektiivsemalt. Tehniline areng peab toetama eesmärki, mille kohaselt veebikeskkond err.ee oleks aastaks 2011 Eestis kümne enam viidatava keskkonna hulgas. Ühtsed standardid võimaldavad senisest paremate otsingusüsteemide rakendamist ja hõlbustavad ligipääsu eri valdkondadega seotud andmebaasidele ja sisutoodetele, mis Rahvusringhäälingu igapäevases töös tekivad.

1.3.3 Teletekst

ETV1 pakub täna ainsana eestikeelset teleteksti teenust. Interneti ja eriti digitaaltelevisiooni arenguga väheneb selle tähtsus märgatavalt. Kõige enam kasutatakse Eestis neid teleteksti lehekülgi, mis sisaldavad Rahvusringhäälingu programmide saatekavasid. Digitaaltelevisiooni standardi järgi lisatakse programmide juurde saatekava koos saadete sisututvustustega – seega kaob alates 01. juulist 2010 teleteksti järele esmane vajadus.

1.3.4 Professionaalsus ja koolitus

Rahvusringhääling rakendab loominguulise eneseregulatsiooni erinevaid mehhanisme. Loominguulisi kvaliteedistandardeid (sealhulgas käitumist kriisiolukordades, head maitset ja äärmuslikke emotsioone) koondab „Hea tava“, millest Rahvusringhäälingu töötajad juhivad oma tegevuses. 2005. aastast on Rahvusringhääling esindatud Pressinõukogus, mis arutab ajakirjanduseetika vallas tekkinud probleemide üle. 2007. aastast täidab avalikkuse ja Rahvusringhäälingu vahemehe rolli Rahvusringhäälingu ajakirjanduseetika nõunik. Loominguulise kvaliteedi tõhusa hindamise huvides sõnastati 2009. aastal saadete sisuanalüüsi põhimõtted ja 2010. aastast on nii telesaadete kui ka Vikerraadio saadetele järk-järgult rakendatud saadete eelhindamise, hindamise ja korduvhindamise süsteemi. Rahvusringhäälingu sisuanalüüsi skeemi tunnustas ka Eesti Kvaliteediühing, kes hindas seda väga kõrgelt nn edasipürgiva organisatsiooni parendusprojektina.¹⁸

Rahvusringhääling panustab teiste ringhäälinguorganisatsioonidega võrreldes rohkem spetsialistide koolitusse. Rahvusringhääling on kaasatud nii Tartu Ülikooli kui ka Balti Filmi- ja Meediakooli õppekavade arendamisse ja õppetöö läbiviimisse. Rahvusringhääling pakub praktikabaasi mitmete audiovisuaalerialade õppuritele Eesti kõrgkoolidest, ka näiteks Infotehnoloogia Kolledži ja Tallinna Tehnikaülikooli tudengitele. Uue tööjõu ja uute annete rakendamist piirab praegu kohati väljundite nappus. Kavas on täpsemalt määratleda kompetentsid, mis on vajalikud ringhäälingu erinevates ametites töötamiseks. Sellega annab Rahvusringhääling olulise sisendi kõrgkoolidele magistrikraadi omandamiseks vajalikke õppekavade korrastamisel või edasisel kavandamisel.

1.4 Eesti Rahvusringhäälingu strateegilised eesmärgid

Rahvusringhäälingu kui avalik-õigusliku meediaorganisatsiooni strateegilised eesmärgid lähtuvad tema unikaalsest missioonist, ülesannetest, mille täitmiseks ta on loodud ja mida ainult tema saab efektiivselt täita. Tänapäeva meediakeskkonnas on see missioon Eesti **avaliku ruumi hoidmine ja avaliku huvi teenimine.**

Avaliku huviga seonduvad Rahvusringhäälingu ülesanded ja eesmärgid on kirjas rahvusringhäälingu seaduses. Nende edukaks täitmiseks peab Eesti Rahvusringhääling olema **tugev ja hästi toimiv meediaorganisatsioon, mis suudab pakkuda kõigile Eesti inimestele kvaliteetset, avalikku huvi teenivat sisu erinevates väljundites.**

Rahvusringhääling peab olema **jätksuutlik** ka pärast 2010. aastat, kui ringhääling Eestis on täielikult digitaliseeritud. Rahvusringhääling peab suutma hoida oma avalik-õigusliku positsiooni ja mõjukust tegevuskeskkonnas, mis on selleks ajaks rikkam nii kanalite arvu kui ka ringhäälinguturul liikuva raha poolest, kuid märksa komplitseeritum auditooriumide killustumise tõttu. Areng peab jätkuma ka Internetikeskkonnas, mis on just noorema auditooriumi seisukohalt oluline väljund.

2004. aastal Rahvusringhäälingu moodustamise töörühma koostatud Rahvusringhäälingu arengustrateegia aastateks 2005–2008 on suures osas rakendunud. Vastu on võetud Rahvusringhäälingu seadus, ühendatud Eesti Raadio ja

¹⁸ Nimetus Edasipürgiv organisatsioon (C2E – Committed to Excellence) antakse edukalt valitud ja juhitud parendusprojektide elluviimise eest.

Eesti Televisioon, kinnitatud uue organisatsiooni struktuur. Ettevalmistused uue ringhäälingumaja rajamiseks on jõudnud detailplaneeringu menetlemise ja projekteerimise järku. Loodud on toimetused, mis esialgu tegutsevad veel teleprogrammide keskselt, v.a spordi- ja uudistetoimetus, mis ühendavad nii raadio- kui ka teleuudiste ning spordiuudiste tootmist. Administratiivstruktuuri üksused on liidetud. Sellega on alanud protsess, mille käigus Eesti Rahvusringhääling kasvab ühtseks organisatsiooniks, kujundab ühised väärtused ja arendab välja ühtse töökultuuri.

1.5 Eesti Rahvusringhäälingu strateegilised tegevused

Rahvusringhääling peab seaduses sõnastatud eesmärkideni jõudmiseks ja ülesannete täitmiseks arendama ühtset ja tugevat organisatsiooni. Selleks on kokku lepitud aastate jooksul muutumatud strateegilised tegevused:

- **Sisu kvaliteedi arendamine toimetustes kui kompetentsikeskustes**

Rahvusringhäälingu sisutoimetused kujunevad lähiaastatel kompetentsikeskusteks, kus luuakse eritüübilist meediasisu erinevatele sihtrühmadele. **Toimetuste eesmärk on arendada teadmisi, oskusi ja tööviise, mis võimaldavad luua teemavaldkonniti uudset, sihtrühmadele huvitavat ja kanalispetsiifikat arvestavat sisu nii traditsioonilise (televisiooni ja raadio) kui ka uue meedia jaoks.** Toimetused peavad genereerima uusi ideid, teostama oma saadete kvaliteedi eel- ja järelanalüüsi, kaasama valdkonna parimaid tegijaid. Toimetuste vahel kujundatakse välja koostöövõrgustik, et erinevad programmid, saated ja uue meedia tooted võiksid üksteist täiendada, toetada ja võimendada. Toimetused tegelevad eneserefleksiooni ja enesearendamisega. Toimetused teevad koostööd kodumaiste ja rahvusvaheliste kompetentsikeskustega (ülikoolid, erialaliidud jms). Nii toimetused kui ka Rahvusringhäälingu koolitussüsteem, uuringukeskus ja ajakirjanduseetika nõunik tegutsevad ERR-i ajakirjandusliku, eetilise ja kunstilise professionaalsuse kasvu huvides. **Rahvusringhääling kannab hoolt eesti audiovisuaalkultuuri arengu eest.**

- **Väljundite arendamine**

Rahvusringhäälingul on 2010. aasta alguseks kaks telekanalit, viis radiokanalit ja viisteist teemalehte ehk portaali Internetis. Jätkuvalt tuleb mõelda olemasolevate väljundite arendamisele. **Digitaaltelevisiooni tingimustes on elutähtis ETV2 võimalikult kiire kasvamine.** See võimaldab parandada erinevate sihtrühmade teenindamist ning seaduses püstitatud avaliku huvi eesmärkide ja ülesannete täitmist. Lineaarsete programmide kõrval arendatakse sisutooteid mittelineaarseks kasutamiseks, pakkudes oma sisu ka veebis (sh YouTube'is) ja individuaalsalvestistena. Uue meedia kanalite ja digitaalteenuste lisandumisel integreeritakse need parema kättesaadavuse huvides ühtsesse veebikeskkonda. **Rahvusringhäälingu saated ja programmid peavad olema kättesaadavad kõigil leviplatvormidel, mida telekommunikatsioonifirmad pakuvad.**

- **Uue ringhäälingumaja ehitamine**

Uus ringhäälingumaja on vahend lähituleviku nõuetele vastava taseme saavutamiseks organisatsioonis ja tehnoloogias, mis teenivad omakorda mitmekülgsema ja

kvaliteetsema sisu huve. Kanalite lisandumisel töötavad toimetused mitte niivõrd oma kanalile, vaid kõigile Rahvusringhäälingu väljunditele. **Ringhäälingumaja pakub ühist füüsilist keskkonda ja mõtteruumi, mis aitab tõsta kogu organisatsiooni efektiivsust ja arendada kaasaegset organisatsioonikultuuri.**

- **Tehnoloogia arendamine**

Ringhäälingu tehnoloogia areneb väga kiiresti, eriti digitaalvaldkonnas. Kvaliteetsema sisu ja parema edastuse huvides arendatakse Rahvusringhäälingus esmajoones saadete failipõhist tootmist, otseülekannete ja –lülituste võimalusi, digitaalseid lisateenuseid (tõlked erinevatesse keeltesse, subtiitrid vaegkuuljate paremaks teenindamiseks, dünaamiline lisateave), aga ka nõudlikumaid pildi- ja heliformaate. Tõstetakse infotehnoloogilist valmidust uue meedia toodete pakkumiseks ja veebikeskkonna arendamiseks. **Rahvusringhääling peab olema uuenduslikumaid audiovisuaalmeedia organisatsioone Eestis, kes kasutab ja juurutab sisutootmises uusimat tehnoloogiat.**

- **Rahvusvaheline koostöö**

Rahvusringhääling on Euroopa Ringhäälingute Liidu (EBU) liige ja tegutseb aktiivselt selle organisatsiooni töögruppides (uudiste-, spordi-, muusikagrupp, strateegilise info teenistus SIS ja auditooriumiuurijate rühm GEAR). Oma nõukogu kaudu osaleb Rahvusringhääling ringhäälinguregulaatoreid ühendava organisatsiooni EPRA (*European Platform of Regulatory Authorities*) tegevuses. Rahvusringhääling osaleb aktiivselt rahvusvahelistes koostöövõrgustikes, mis aitavad maailmapraktikale toetudes muuta meie tegevusi efektiivseks ja kaasaegseks.

Rahvusringhääling otsib aktiivselt võimalusi ja arendab koostööd avalike fondidega, sh Euroopa Liidu ühtlustusfondidega, et täiendada rahastamise abil täita Rahvusringhäälingu ees seisvaid eesmärke. Rahvusringhäälingu spetsialistid nõustavad ka ise rahvusvaheliste abiprogrammide raames teiste riikide rahvusringhäälinguorganisatsioone Eesti Vabariigi välispoliitilisi prioriteete silmas pidades. ERR-i esindaja on Euroopa Ajakirjanduskeskuse (EJC) nõukogu liige.

- **Arhiivide arendamine rahvuslikuks digitaalseks teabevaramuks**

Eesti Rahvusringhäälingu heli-, video-, filmi-, foto- jt arhiivides talletatakse sadu tuhandeid säilikuid. See on kaalukas osa Eesti rahva ajaloolisest mälust ja kultuuri-identiteedist. Säilitamise ja restaureerimise kõrval on äärmiselt oluline arhiivimaterjalide kasutamine uue meediasisu loomisel ja programmide mitmekesistamisel. ERR-i arhiivide teabevarad tuleb hiljemalt 2012. aasta lõpuks avada loominguks ja teaduslikuks tegevuseks ning õppetööks. Koos Kultuuriministeeriumi, Eesti Kultuurkapitali, Eesti Filmi Sihtasutuse, Tallinnfilmi, Rahvusarhiivi, Tallinna Ülikooli Balti Filmi- ja Meediakooli, Kinoliidu, Filmiajakirjanike Ühingu, Eesti Film 100 tööühenda ja MTÜ-ga Eesti Filmi Andmebaas pannakse alus Eesti filmi elektroonilisele andmebaasile (Eesti rahvusfilmograafia), mis peaks valmima hiljemalt aastaks 2017 ning sisaldama andmeid enam kui 10 000 Eestis tehtud filmi kohta. Esimene osa ja veebiväljund valmivad Eesti filmi 100. aastapäeva tähistamise ajaks 2012. aastal. Vastavasisuline koostöölepe sõlmiti 20.01.2009. aastal.

2. Rahvusringhäälingu visioon, missioon, väärtused

2.1 Visioon

Rahvusringhääling on usaldusväärseim ja mõjukaim meediaorganisatsioon Eestis

Rahvusringhääling on mitmekesist sisu loov meediaorganisatsioon, mis peegeldab Eesti identiteeti, kannab ühisväärtusi, teadvustab ja integreerib erinevaid sotsiaalseid ja kultuurilisi kuuluvusi ning nende muutusi. Avalik-õigusliku meediana on Rahvusringhääling Eesti kultuuri ja kodanikuühiskonna toetaja ning arendaja ja teiste samal eesmärgil tegutsevate organisatsioonide tõhus partner. Rahvusringhääling on poliitiliselt ja majanduslikult sõltumatu ning jätkusuutlik meediaorganisatsioon, olles meisterlik kõigis oma tegevustes. Rahvusringhääling on avatud nüüdiskultuurile ja uuele tehnoloogiale. Ajaloo ja kultuuri talletajana on Rahvusringhääling Eesti kultuuri digitaalne mälu pank.

2.2 Missioon

Rahvusringhäälingu missioon on arendada ja hoida Eestit

Rahvusringhääling loob erinevates meediakanalites toimiva teabevõrgustiku kõigi Eestiga seotud inimeste vahel kogu maailmas; oma programmides toetab euroopalikke väärtusi, avardab Eesti inimeste maailmapilti, harib avalikus mõtteruumis osalejaid; kaasab inimesi Eesti riigi ellu, innustab vaba arutelu; edendab loomingu- ja tegusust; ühendab erinevaid kogukondi ja põlvkondi, kasvatab sallivust ja üksteisemõistmist; väärtustab inimeste isiklikku elu ja perekonda, kaitseb eetilisi põhiväärtusi. Nõnda hoiab ja edendab Rahvusringhääling Eesti riigi, rahva, keele ja kultuuri järjepidevust ajas ning ruumis.

Rahvusringhääling peab kõige tähtsamaks **sisukat programmi** oma kõigis kanaleis. Rahvusringhäälingu saated vahendavad ja tõlgendavad tegelikkust, pakuvad elamusi ning meelelahutust erinevatele huvigruppidele, kuid samas aitavad luua ühiskonna ühtekuuluvustunnet. Ajakirjanduslikus käsitluses on tähtis, et arvestataks kõiki käsitletava sündmuse või protsessiga seotud aspekte ning seostataks neid oskuslikult.

Sealjuures peavad Rahvusringhäälingu saated pakkuma **lisaväärtust**: vaataja-kuulaja peab neist saama midagi kasulikku – uut ja õppimisväärtust.

Veelgi olulisem on, et Rahvusringhäälingu saadetel oleks **mõju**. Saateid ei tehta saadete pärast, vaid selleks, et nende tagajärjel ühiskond muutuks: suureneks inimeste ühtekuuluvustunne, kasvaks solidaarsus, süveneksid demokraatlikud protsessid, areneks kodanikuühiskond jne. Tähtis pole ainult see, mis toimub saate ajal, vaid ka see, mis toimub pärast.

Avalik-õiguslike programmide oluline aspekt on eraringhäälingust **eristumine**. Teisisõnu, Rahvusringhäälingu programmid peavad olema oluliselt mitmekülgsemad, kõnetama kõiki ühiskonnas esindatud grupe, ka vähemusi ja valdava osa programmist moodustab omatoodang.

Rahvusringhäälingu saated seonduvad **vastutusega**, sest nad esindavad ühiskonna kui terviku avalikku huvi. Vastutus eeldab selliste küsimuste püstitamist, mis kerkivad laiemas avalikkuses ja puudutavad kogu Eesti ühiskonna käekäiku. Nendele küsimustele tuleb otsida vastuseid õigeaegselt, järjekindlalt, ausalt ja inimeste väarikust austavalt.

Rahvusringhääling on **standardite looja ja kompetentside hoidja** paljudes sisutootmise valdkondades, eriti aga nendes, mida väikeriigi tingimustes ei saa spetsiifilisuse ja töömahukuse tõttu arendada vabal turul (nt helirežii Eesti süvamuusika salvestamiseks). Rahvusringhääling pakub kõrgkoolide õppuritele võimalusi omandada selliseid audiovisuaalmeedia erikompetentse praktikas. Rahvusringhäälingus kasutatav keel vastab suulise eesti keele standardile ja igauks, kes soovib rääkida ilusat eesti keelt, võib Rahvusringhäälingu saateid kuulates õppida.

Toetudes sisukat programmi tehes ainult kvaliteeti kirjeldavatele väärtustele, võib väga kergelt kaotada kontakti avalikkusega. Rahvusringhääling ei kiida heaks neid arvamusi, mille kohaselt avalik-õiguslik ringhääling peaks pakkuma ainult kvaliteetseid ja väikestele sihtrühmadele suunatud nišitooteid ehk katma selle osa auditoriumist, mis kommertsalusel toimivale meediale on majanduslikel põhjustel väheatraktiivne. Tuleb vältida marginaliseerumist. Rahvusringhäälingu tegevusel on mõte ja mõju, kui saavutatakse võimalikult suur **kontaktide arv** – pakutavad saated on huvitavad ja/või vajalikud valdavale osale Eesti elanikkonnast.

2.3 Väärtused

Rahvusringhäälingu ühiselt sõnastatud väärtuste üle on toimunud Rahvusringhäälingu eri tasandite juhtidega iga aasta mitmeid arutelusid. Nende arutelude käigus on väärtused jäänud üldjoontes samaks, aga nende tõlgendused on täpsustunud. Rahvusringhäälingu kõige tähtsamad ühiselt sõnastatud väärtused on:

- Usaldusväarsus
- Sõltumatus (ka objektiivsus, ka tasakaalustatus)
- Professionaalsus
- Avatus (ka läbipaistvus)
- Otsingulisus (ka loomingulisus)
- Tõhusus

2.3.1 Usaldusväarsus

Üks osa Rahvusringhäälingu visioonist on olla kõige **usaldusväärsem** meediaorganisatsioon Eestis. Usaldusväarsus on demokraatlikus ühiskonnas avalik-õigusliku organisatsiooni üks põhiväärtusi. Rahvusringhäälingu seaduses sõnastatud eesmärgid on täidetavad, kui pakutavat usaldatakse ehk kõik see, mida Rahvusringhääling teeb, on tervikuna usaldusväärne. Usaldusväarsust toetavad kõik teised väärtused. Piltlikult öeldes on usaldusväarsuse vundamendiks ajakirjanike sõltumatus ja ametialane professionaalsus, müüriks organisatsiooni läbipaistev, avatud ja tõhus toimimine ning katuseks iga üksiku töötaja loominguliselt otsinguline suhtumine ning avatus muutustele.

2.3.2 Sõltumatus

Sõltumatus tähendab, et Rahvusringhäälingu töötajad peavad oma tegevuses vältima kõike, mis võib tekitada õigustatud kahtlusi töötaja või avalik-õigusliku ringhäälingu erapooletuses või mis võib ärgitada mõttele, et töötaja või ringhääling on allutatud mõne huvigrupi survele. Surve võib olla kas ideoloogiline, poliitiline, majanduslik, usuline või kultuuriline. Sõltumatus põhimõte eeldab ka, et hoolimata programmi rahastajast (riigieelarve, teised institutsioonid) peab Rahvusringhääling säilitama sõltumatus ajakirjanduslikus töös, loomingulistes valikutes ja oma eetri planeerimisel (eetriaja andmisel). Rahvusringhääling teenib ennekõike avalikkuse huve. Kandva osa Rahvusringhäälingu programmide moodustavad uudised ja ühiskonnaelusaated. Usaldusväärsete ajakirjanduslike otsustuste tegemine eeldab nii **objektiivsust** kui ka **tasakaalustatust**. Objektiivsus tähendab, et arvestatakse kõiki olulisi teemaga seotud üksikasju ning kedagi ega midagi ei seata käsitluses eelisseisundisse. Tasakaalustatus tähendab, et kõigile osapooltele antakse proportsionaalselt võimalus oma seisukohta avaldada.

2.3.3 Avatus

Avatus tähendab ennekõike koostöövalmidust ja soovi olla partner kõigile, kes loovad ühiskondlikke väärtusi, luua võrgustikke ja olla võrgustikes. Avatus tähendab ka seda, et Rahvusringhääling on avatud konstruktiivsele kriitikale, kuid peab oluliseks ka võimet ise oma loomingut kriitiliselt analüüsida (nn eneserefleksioon). Saateid ja programme analüüsitakse erinevates loomingulistes nõukogudes, ka Rahvusringhäälingu ühiskondlikus nõukojas, mis ühendab eri valdkondade arvamusi liidreid. Rahvusringhääling kasutab saadete hindamisel eksperte, samuti vabatahtlikke kuulajaid-vaatajaid, kes osalevad saadete kvaliteeti puudutavates küsitlustes. Avatus tähendab ka seda, et Rahvusringhääling on valmis avalikult tunnustama vigu, mis on tekkinud ajakirjandusliku, loomingulise või organisatsioonilise tegevuse käigus. Avatus jääb sisutühjaks fraasiks, kui sellega ei kaasne soov tegutseda **läbipaistvalt**. Läbipaistvust väärtustav organisatsioon käitub etteaimatavalt. Rahvusringhäälingu soov on tegutseda läbipaistvalt ja seeläbi suurendada ka Rahvusringhäälingu usaldusväarsust. Iseseisva väärtusena tähendab läbipaistvus kohustust kõiki oma otsuseid selgitada ja põhjendada. See tähendab ka selgete ja mõõdetavate eesmärkide seadmist ning avalikku aruandlust. Rahvusringhäälingu ajakirjanduslikke valikuid selgitatakse Vikerraadio saates Meediatund ja teistes Rahvusringhäälingu saadetes. Rahvusringhäälingu ajakirjanduseetika nõuniku ametikohast on kujunenud institutsioon, mida avalikkus tunneb ja tunnustab ning mis aitab kaasa Rahvusringhäälingu kõrgele usaldusväarsusele. Ka see on osa Rahvusringhäälingu avatusest ja läbipaistvusest.

2.3.4 Professionaalsus

Iga organisatsioon ja ettevõtte väärtustab **professionaalsust**. Professionaalsus avalik-õiguslikus meedias põhineb teadmistel, oskustel ja kogemustel. Igapäevases praktikas tähendab see kõigile arusaadavaid ja ühetaolisi meediaorganisatsiooni tegevusega seonduvaid nõudeid, seda nii sisu kavandamisel, ideede otsimisel, nende arendamisel, saadete tootmisel kui ka vahendamisel. Seega hõlmab professionaalsus asjakohaseid nõudeid nii sisulisele kui ka tehnilisele kvaliteedile. Individuaalsel ehk töötaja

tasandil on professionaalsus kogum inimese haridusest, omandatud ja pidevalt juurde õpitavatest oskustest, enesekriitilisusest ning lojaalsusest.

2.3.5 Otsingulisus

Otsingulisus eeldab valmisolekut muutusteks, meediamastikul toimuvate muutuste tajumist ja neile muutustele vastavat kiiret reageerimist. Muutused meediamastikul on sedavõrd kiired ja ulatuslikud, et täna tuleb paratamatult eelistada muutusi stabiilsusele. Rahvusringhäälingu struktuur peab tagama organisatsiooni muutumisevõime, mis omakorda tähendab, et ka struktuur ise on pidevas muutumises. Rahvusringhääling rakendab oma töös uusimaid tehnoloogiaid, sisulahendusi ja vormivõtteid. Sisu ja vormi uuendused programmides ja uue meedia toodetes eeldavad tihedat koostööd loominguiliste töötajate, juhtkonna ning tehniliste teenistuste vahel. Otsingulisus on iga loominguilise organisatsiooni kõige olulisem omadus. Kuna meie ressursid (inimesed, aeg, raha, ideed) on piiratud ja me konkureerime väga väikesel turul, ei pea me kartma heade mõtete kopeerimist.

2.3.6 Tõhusus

Tõhusus tähendab iga tegevuse pidevat parandamist, et hoida kokku kulusid ja vabastada ressursse uute ja huvitavate saadete tegemiseks, teenuse kvaliteedi tõstmiseks ja lisaväärtuse loomiseks. Tõhus on see inimene, kes mõtleb pidevalt oma töötulemuste parandamisele ja see organisatsioon, kes pidevalt tegeleb oma põhi- ja abiprotsesside täiustamisega. Tõhus toimimine aitab hoida kulusid madalana ning vabastada ressursse, mida saab omakorda kasutada uute saadete, sarjade jt meediatoodete loomiseks. Rahvusringhääling organisatsioonina muutub tõhusamaks end arendades, kõiki protsesse asjakohaselt korraldades ja eelarvet mõistlikult planeerides.

Ülalkirjeldatud väärtustest nelja – usaldusväarsus, sõltumatus, avatus ja tõhusus – kirjeldab põhjalikumalt ka 2010. aastal kollektiivses arutelus valminud kvaliteedistandardeid koondav dokument „**Hea tava**“, mida pidevalt täiendatakse. Ennekõike kajastab „Hea tava“ eetilisi ja ühiskonna õiglustundega seotud väärtusi, millest juhitud Rahvusringhäälingu koosseisulised ja ka mittekoosseisulised töötajad. Selles on kirjeldatud ka üldinimlikke tõekspidamisi, mis seonduvad hea maitse ja äärmuslike tunnetega. „Hea tava“ lähtub usaldusväarsusega seotud põhimõtetest ja näitab kätte suunad, kuidas hoida Rahvusringhäälingu head mainet.

3. Rahvusringhäälingu väljundid

Rahvusringhäälingu programmide ja muude meediatoodete ja -teenuste peamine eesmärk on kaitsta avalikku huvi Eesti ühiskonnas, laiendades ja rikastades avalikku mõtteruumi ning aidata kaasa riigi majanduslikule, sotsiaalsele, kultuurilisele jne arengule. Seejuures **arvestab Rahvusringhääling vajadusega diferentseerida oma teenuste pakkumist erinevatele sihtrühmadele ja avardada nende kättesaadavuse võimalusi erinevate meediakanalite kaudu**. Samas peab eestlastel üle kogu maailma olema võimalus jälgida Rahvusringhäälingu saateid. Selleks teeb

Rahvusringhääling oma saated ja programmid analoog- ja digitaalplatvormidel levivate tele- ja raadiokanalite kõrval kättesaadavaks ka Internetis.

3.1 Televisioon

ETV1 on kõikidel tehnilistel platvormidel edastatav üldprogramm, mille olulisimaks eristuvaks jooneks on eestikeelsete originaalsaadete suur maht, informatiivne ja sotsiaalne suunitlus. Aktiivse programmi maht on vähemalt 6000 tundi aastas. ETV1 vaatab iga nädal keskmiselt 730 000 inimest¹⁹. Pärast ETV2 käivitumist on kujundatud ETV1 programm 2011. aasta alguses selliseks, et see vastaks enam ühiskonnakeskseid, stabiilseid väärtusi toetava sotsiaalsete ja kultuurihuvidega sihtrühma vajadustele.

ETV2 on kaabeltelevisioonis ja digitaalvõrgus edastatav mitmekülgne, ennekõike lastele ja nooremale elanikkonnale ning vähemusrahvustele mõeldud kultuuri-, haridus- ja meelelahutusprogramm, mille sisu lähtub inimeste individuaalse väärtusmaailma arengu vajadustest. Programmi eripära on selgesti väljaarendatud venekeelsete saadete vöönd, kus esitatakse ka venekeelsete subtiitritega ETV1 programmi saated. ETV2 programmi kogumaht on alates 2010. aastast vähemalt 3000 tundi aastas ja nädala keskmiseks vaatajate arvuks prognoosime 320 000 inimest.

2011. aasta algusest on ETV1 ja ETV2 tehnoloogiliselt valmis tootma ning väljastama oma programme valdavalt digitaalkeskkonnas, vastavalt digitaaledastuse standarditele.

3.2 Raadio

Vikerraadio sihtrühm on inimesed, kes eelistavad traditsioonilist ja pigem konservatiivset, kuid alati usaldusväärset programmi. Vikerraadiot kuulab nädala jooksul keskmiselt 330 000 inimest.

Raadio 2 on täies ulatuses noortele suunatud (sihtrühm 15–35-aastased), tempokas ja vaheldusrikas, sportlikku ja tervet eluhoiakut propageeriv üldhuviprogramm, mis sisaldab formaadile sobivas vahekorras uudiseid, sõnasaateid ja muusikat. R2 kuulab nädalas keskmiselt 150 000 inimest.

Klassikaraadio on kvaliteetset klassikalist ja nüüdismuusikat ning sõnalisi kõrgkultuurisaateid pakkuv programm igas vanuses ja erinevatesse sotsiaalsetesse gruppidesse kuuluvatele inimestele, keda ühendab vajadus süveneda Eesti ja maailmakultuuri püsiväärtustesse. Klassikaraadiol on nädalas keskmiselt 56 000 kuulajat.

Raadio 4 on põhiliselt venekeelne üldhuviprogramm, mille ülesanne on pakkuda võimalikult mitmekesist raadioprogrammi Eestis elavatele vene keelt esimese keelena kõnelevatele inimestele, aidates neil seeläbi paremini sulanduda Eesti ühiskonda; võimaluste piires on programmis saateid ka muude

¹⁹ Keskmise ETV1 vaatajate arv, kes vaatas vähemalt 15 min nädalas

suuremate Eestis elavate rahvusgruppide (ukraina, valgevene jt) keeltes või spetsiaalselt neile suunatuina. R4 kuulab nädalas keskmiselt 193 000 inimest.

Raadio Tallinn on regionaalprogramm Tallinnas ja selle lähiümbruses, mis edastab kvaliteetset levimuusikat ning Rahvusringhäälingu ja teiste Euroopa avalik-õiguslike ringhäälingute toodetud uudiseid inglise, saksa, prantsuse ja teiste Euroopa rahvaste keeltes. Internetis on Raadio Tallinna võimalik kuulata üle Eesti. Raadio Tallinna kuulab nädalas keskmiselt 18 000 inimest.

3.3 Internet

Viimastel aastatel on Rahvusringhääling oluliselt suurendanud oma saadete ja programmide kättesaadavust Internetis. Saateid on võimalik Internetis jälgida nii reaalajas kui ka viivisega, nii otse veebist kui ka allalaadituna. TNS-i Emor andmetel jõudsid Rahvusringhäälingu portaalid 2010. aasta alguseks Eesti 10 loetavaima veebikeskkonna sekka ning lugejaskond ületas 200 000 piiri.

2009. aastal avas Rahvusringhääling uue kontseptsiooniga keskportaali www.err.ee, kuhu on ülevaatlikult koondatud kõigi programmide ja teemaportaalide värskem sisu. Selle tuumikuks on uudisteportaalid uudised.err.ee, novosti.err.ee ja sport.err.ee ning linkide kaudu pääseb külastaja ka kõigi Rahvusringhäälingu programmide kodulehekülgedele. Programmide kodulehti integreeritakse omavahel ning arendatakse digitaliseerimisega kaasnevat sisulaidendite ja lisainformatsiooni keskkonda. Kõik teleprogrammide omasaated on vähemalt 30 päeva kättesaadavad järelvaatamiseks lehel: etv.err.ee/arhiiv. Raadio 2 ja Klassikaraadio pakuvad kodulehe kaudu taskuhäälingu (*podcasting*) võimalust. Loodud on ka programmide otsejälgimise keskkond otse.err.ee, kus on võimalik veebis jälgida kõiki Rahvusringhäälingu programme. ETV1 ja ETV2 tähtsamate sündmuste otseülekandeid edastatakse partnerite huvi korral ka mobiilTV-s, selleks on avatud keskkond err.ee/mobile. Rahvusringhääling ja selle programmid on loonud oma lehed kõigis suuremates sotsiaalvõrgustikes nagu YouTube, Facebook, Twitter jt.

ETV haridussaadete toimetuse ja Vikerraadio ühistöös loodi 2009. aasta alguses teadus- ja haridussaadete portaal teadus.err.ee. Rahvusringhääling haldab ka lasteportaali meieoma.ee, raadioteatri veebilehte raadioteater.err.ee, ilmaportaali ilm.err.ee ja valimistele pühendatud portaali valimised.err.ee. Lähiaastatel luuakse olulisemaid Eesti uudiseid inglise keeles vahendav portaal news.err.ee.

4. Sisutootmise eesmärgid ja ülesanded

4.1 Programmid

Rahvusringhäälingu programmide tegevused Rahvusringhäälingu seaduses sätestatud eesmärkide²⁰ saavutamiseks ja ülesannete täitmiseks on koondatud kolme teema alla:

- Eesti riik ja rahvas;
- Eesti kultuur ja mälu;
- Eesti kui elukeskkond.

²⁰ Eesti Rahvusringhäälingu seadus, §4

4.1.1 Eesti riik ja rahvas

ERHS: Rahvusringhäälingu programmid ja muud tegevused väärtustavad Eesti riigi ja eesti rahvuse kestmise tagatise ning osutavad asjaoludele, mis võivad ohustada Eesti riigi ja eesti rahvuse püsimist

Rahvusringhääling peab Eesti riigi ja rahva tuleviku huvides äärmiselt oluliseks **rahvusliku infovälja loomist, rikastamist ja kaitsmist**. Selleks tagab Rahvusringhääling, et:

- uudistetoimetus on valmis edastama ööpäevaringselt tähtsaid uudiseid;
- kõigis suuremates maakonnakeskustes on ERR-i korrespondendid;
- uudistetoimetusel on mobiilne tehnika ja sidevahendid otselülitusteks sündmuskohtadelt;
- uudistetoimetus on rahvusvahelise uudistevahetuse süsteemi osa;
- välisuudiseid edastatakse järjepidevalt Brüsselist, New Yorgist ja Moskvast; täiendava rahastamise korral²¹ avame korrespondentipunktid ka Helsingis ja Berliinis;
- uudistesaadet on professionaalsed, nende kaudu jõuab Eesti inimesteni kvaliteetseim pilt Eestis ja maailmas toimuvast;
- eestikeelsete uudiste kõrval edastatakse igapäevaselt ka vene- ja viipekeelseid uudiseid.

Tegevused 2011:

- Rahvusringhäälingu eetris on mitmekesise käsituslaadiga infosaated, sh venekeelne kompositsioon päevakajalistest ja meelelahutuslikest uudistest;
- jätkuvalt kasvab vaegkuuljatele suunatud uudiste maht, samuti suureneb majandus- ja kultuuriuudiste maht;
- jätkatakse Eestit katvate korrespondentpunktide ja stuudiote arendamist eesmärgiga, et Rahvusringhäälingul oleks Eestis 10 hästi toimivat korrespondentpunkti või kohalikku stuudiot;
- Viljandi raadiokorrespondentpunktis alustatakse teleuudiste tootmist.

Tegevused 2012:

- laiendatakse mobiilsete korrespondentide võrku, luuakse tehniline võimekus paindlikult ja operatiivselt reageerida kõikjal Eestis toimuvale, selleks soetatakse satelliidilingiga varustatud väike ülekandebuss;
- kasvab uudisajakirjanike tehniline võimekus monteerida uudismaterjali olenemata asukohast nii, et töö tulemus oleks koheselt eetrikõlbulik.

Tegevused 2013:

- avatakse alaline korrespondentipunkt Helsingis;
- tehakse ettevalmistusi korrespondentipunkti avamiseks Berliinis.

²¹ Eesti-Soome koostöökomisjoni raportis (autorid Gunnar Okk ja Jaakko Blomberg) soovitatakse luua Eesti Rahvusringhäälingu alaline korrespondentipunkt Soomes ja Yleisradio alaline korrespondentipunkt Eestis.

Tegevused 2014:

- uudistestudiotes võetakse kasutusele automaatkaamerad, mis aitavad muuta töökorraldust efektiivsemaks;
- avatakse korrespondendipunkt Berliinis.

ERHS: Rahvusringhäälingu programmid ja muud tegevused aitavad kaasa demokraatliku riigikorralduse edenemisele

Rahvusringhääling peab avaliku mõtteruumi arendamisel oluliseks **luua uusi saateformaate ühiskondlik-poliitilistel teemadel, mis arutlevad demokraatlike väärtuste, osalusdemokraatia, võimukandjate vastutuse ja kodaniku-aktiivsuse üle**. Selleks on Rahvusringhäälingu programmides eetris aktuaalsaadet ja väitlused, milles osalevad nii riiklike institutsioonide kui ka kodanikuühenduste esindajad ning kus kodanikupositsiooni väljendavaid inimesi kaasatakse aktiivselt nii allikatena kui ka arvajatena, hoolitsedes selle eest, et nende hulgas oleks ka naisi, vähemusrahvuste esindajaid ja noori. Saadete ja programmide juures arendatakse interaktiivseid arutelukeskkondi.

Riigikogu valimiste aastal 2011 täiustatakse olemasolevat koostööd tele- ning raadioprogrammide vahel valimisdebattide läbiviimisel ja valimistulemuste kajastamisel.

Riiklike institutsioonide töö paremaks valgustamiseks kaalub Rahvusringhääling võimalusi tihendada Riigikogu istungjärkude ja komisjonide töö kajastamist (nn parlamendi-televisioon).

Rahvusringhääling arendab portaali valimised.err.ee avaliku debati keskkonnaks, kus valimistel osalevad kandidaadid saavad ennast tutvustada ja pidada poliitilisi debatte. Rahvusringhääling kajastab valimisportaalil uudiseid, pakub valijaile kasulikku informatsiooni, edastab valimistega seotud tele- ja raadioklippe ning tutvustab kandidaate.

4.1.2 Eesti kultuur ja mälu

ERHS: Rahvusringhäälingu programmid ja muud tegevused toetavad eesti keele ja kultuuri arengut

Rahvusringhääling jälgib **elavat kultuuriprotsessi Eestis, loob erinevatele vaataja- ja kuulajarühmadele võimalusi tunnetada eesti kultuuri pidevust ja tajuda uusi märke kultuuris**. Uurimuslikud ja arutlevad saated käsitlevad kaasaja kõrg- ja popkultuuri seoseid, vastandusi ning erinevaid tõlgendusi kultuurinähtustest ning – loojatest. Seda tegevust toetavad ka väikevormid ja saadete audiovisuaalne külg. Rahvusringhäälingu eetris ja veebis on kultuuriuudised ja regulaarsed nädalaülevaated Eesti kultuurielust. Selle kõrval on eetris ka maailmapilti avardavad ülevaated kultuurielust mujal maailmas.

Rahvusringhääling annab kultuuriprotsessi omapoolse aktiivse panuse, luues iseseisvaid audiovisuaalkunsti teoseid (filme, telereid, kuuldemänge, kontserte jne) ning panustades tellijana või kaastootjana uute teoste loomisesse: mängu- ja dokumentaalfilmidesse koostöös Eesti Filmi Sihtasutuse ja Kultuurkapitaliga,

algupärastesse kõrge kvaliteediga telesarjadesse eesti stsenaaristide, lavastajate, näitlejate ja teiste loomeinimeste osalusel, eriti aga eesti kultuuri tuumtekstide audiovisuaalsetesse salvestistesse. Samuti **vahendab Rahvusringhääling oma programmide ja muude sisutoodete kaudu Eesti autorite loomingut**: filme, sõna-, muusika- ja tantsuteatri etendusi, kontserte, muusikapalu, kirjanduslikke tekste, kujutava kunsti teoseid.

Rahvusringhäälingu programmides kasutatakse korrektset eesti keelt. Ajakirjanike ja saatejuhtide keelelisi oskusi treenitakse pidevalt. Regulaarselt edastatakse saateid eesti keelest ja selle murretest. Venekeelses Raadio 4-s on eesti keele tunnid.

Rahvusringhääling **vahendab kõiki meie kultuuri suursündmusi, ühendades rahvast** nende publikuks üle kogu Eesti.²² Rahvusringhääling on Eestis toimuvate esinduslike teatri-, muusika- ja filmifestivalide meediapartner.

Rahvusringhäälingu ülesanne on **eestlaste osavõtul toimuvate ja rahvuslikku koosmeelt kujundavate rahvusvaheliste sündmuste** (rahvusvahelised koori- jm konkursid, sh “Eesti laul“, spordi suurvõistlused jne) vahendamine kõrgprofessionaalsel tasemel.

Rahvusringhäälingule on oluline säilitada olümpiamängude, jalgpalli ja kergejõustiku EM-i ja MM-i, suusatamise MK ja MM-i teleõigused. Rahvusringhääling ka hoiab Eesti tähtsamate spordialade teleõigusi. Rahvusringhääling on vastava tellimuse olemasolul valmis tootma rahvusvahelist telepilti Eestis toimuvatelt suurvõistlustelt.

Kuigi ETV1 toodab parimal vaadatavuse ajal meelelahutussaateid, mis köidavad võimalikult erinevaid inimesi, on avalik-õiguslikul meelelahutusel võimalus ja kohustus pakkuda ka avangardi, mitte ainult sisseostetud turvalisi formaate.

Rahvusringhääling arendab vastutustundlikult ka populaarkultuuri erinevaid valdkondi – muusikat ja kunsti; käsitleb kaasaegse elustiiliga seotud teemasid, toetades noori loomeinimesi.

Tegevused 2011:

- eriprojektid Euroopa kultuuripealinn 2011 Tallinnast, sh Klassikaraadio vahendusel „*City of Music*” nädal Euroraadios;
- tele- ja raadioülekanded XI Noorte laulu- ja tantsupeolt 1.–3. juuli 2011;
- „Tuulepealse maa” tüüpi ajaloolise telesarja tootmine ja eetrisse andmine (sarja tootmiseks on vaja kaasata lisaraha);
- jätkatakse Eesti filmi suurkujude intervjuude salvestamist „Eesti film 100“ programmiks;
- madalaeelarvelise mängufilmi tootmise taastamine (eeldaks umbes 1 miljoni krooni suurust lisaeraldist);
- noori muusikaandeid tutvustava sarja tootmine (nt „Kaks takti ette”);

²² Lähiaastate tähtsündmused on: Tallinn Euroopa kultuuripealinna rollis; 2011.a laste ja noorte lauluning tantsupidu; 2010.a korraldatakse Pärnus rahvusvahelised hansapäevad; Tallinnas Euroopa filmiauhindade gala; 2012 tähistatakse Eesti filmi 100-ndat juubelit Eesti filmi aastaga.

- Rahvusringhääling on olulisim popmuusikat arendav organisatsioon Eestis. „Eesti laul” on aasta kõige olulisem popmuusika sündmus;
- kooride võistluse „Laululahing“ ennistamine ETV1 programmi;
- Ferenc Liszti 200. sünnipäeva tähistamine Klassikaraadios.

Tegevused 2012:

- „Eesti film 100” – Eesti filmide retrospektiivprogramm, taastatud filmide uuslinastused, uurimuslikud ülevaatesarjad, Johannes Pääsukese elust kõnelev lühisari;
- ühe madalaeelarvelise mängufilmi tootmine;
- salvestatakse 15 teatrietendust aastas;
- uue kontsertklaveri soetamine raadio fondisalvestuste jaoks, fondisalvestuste mahu kasvatamine 40 tunnini aastas;
- kultuurisaadete arv teleprogrammides kasvab märgatavalt, näiteks „Muusade aken” jne;
- suveolümpiamängude ülekanded raadio- ja teleprogrammides Londoni olümpialt;
- ajaloolise telesarja ettevalmistamine („Tõde ja õigus”, eeter 2017/2018).

Tegevused 2013:

- kakskeelse igapäevaseriaali tootmine;
- Giuseppe Verdi 200. sünniaastapäeva tähistamine Klassikaraadios ja ETV2-s.

Tegevused 2014:

- XXVI laulu/XIX tantsupeo kajastamine (4.–6. juuli 2014).

Muud tegevused:

- toetatakse Eesti mängufilmide tootmist pikaajaliste õiguste eelostuga;
- korraldatakse üritusi avalikkusele (Aasta muusiku valimine, Klassikaraadio stuudiokontserdid, Raadio 2 aastahiti valimine, „Eesti laulu“ finaali jne);
- tõhustatakse organisatsioonisisest keeleseiret ja keelekoolitust;
- müügi-osakond tiražeerib ise või koostöös huvitatud partneritega ja levitab erinevatel meediakandjatel ning uue meedia kanalites Rahvusringhäälingus toodetud eesti keelt ja kultuuri tutvustavate saadete paremikki;
- ETV1 näitab järjepidevalt igaõhtust üht kultuurisaate lühivormi (2009. aastal ETV1 eetris luuletusterubriik);
- Klassikaraadio loob eksperimenteeriva iseloomuga saateid ja võtab osa *ars acustica* rahvusvahelistest projektidest;
- jätkatakse koolinoorte spordisarja „TV 10 olümpiastarti“ tootmist.

ERHS: Rahvusringhäälingu programmid ja muud tegevused aitavad kaasa Eesti ajaloo ja kultuuri audiovisuaalsele jäädvustamisele

Riiklike tähtsündmuste vahendamise kõrval jäädvustatakse arhiivis säilitamiseks arvukalt silmapaistvamaid kunstiteoseid: teatrietendusi, interpretide studioesitusi ja avalikke muusikasündmusi, heliteoseid, filme, kuuldemänge. Raadioteater jätkab Eesti teatrihääle kogumist. Raadio 2 pöörab erilist tähelepanu noorte muusikakultuurile. Raadio 4 annab välja oma saadete põhjal koostatud heliraamatu eesti ajaloost abivahendina vene õppekeele koolidele. ETV-s on

teatrietenduste kõrval kavas ka olulisemate kontsertettekannete salvestamine varasemast suuremas mahus.

Rahvusringhäälingu kaudu ja kaasabil jõuab eesti kultuur ka Eestist välja. Rahvusringhääling osaleb oma projektide ja valmistoodanguga suurematel audiovisuaalturgudel (MIDEM), EBU koostööprojektides ja konkurssidel (Eurovisiooni ja Euroraadio üritused, rostrumid, New Talent), samuti muusikafestivalidel; otsib aktiivselt loomingulisi väliskontakte. Klassikaraadio pakub aastas 20 kontserti ja saadet teistele raadiojaamadele. ETV toodab aastas vähemalt ühe rahvusvahelise levipotentsiaaliga muusikasalvestise.

Muud tegevused:

- koostöös EBU-ga tähistatakse maailma muusikakultuuri suurkujude tähtpäevi;
- kultuuriväärtuslikud saated ja muud sisutooted tehakse vaatajatele ja kuulajatele kättesaadavaks Interneti kaudu (kuulajal võimalus luua veebipõhine “Minu Klassikaraadio”);
- jõutakse selleni, kõik raadioprogrammides mängitav muusika on eelnevalt salvestatud ja kõik vajalikud andmed on eelnevalt sisestatud *Radiomani* keskkonda, mis võimaldab edastada jooksvat infot eetris kõlava muusika kohta;
- pakutakse muusikasaateid allalaadimiseks;
- Rahvusringhääling levitab Eesti kultuuri ja ühiskonda tutvustavaid saateid ja meediateenuseid kogu maailmas Interneti vahendusel.

ETV1 ja ETV2 programmides moodustab vastutusrikka ja ajaliselt mahuka osa hankeprogramm. Viimaste aastate jooksul on hankeprogramm muutunud oluliselt sisukamaks ja valikutes täpsemaks, seda nii väärtfilmide kui ka dokumentaalfilmide osas. Hanke- ja tõlketoimetuse eesmärgid aastani 2014 on järgmised:

- hankida väärtfilmide, dokfilmide, loodussarjade, teadussarjade ja muu avalik-õiguslikule telejaamale sobiliku hankeprogrammi paremiku, eelkõige Euroopa päritoluga programmi;
- hankida meelelahutusliku programmi täiendamiseks USA telestuudiote kvaliteetprogramme;
- jätkata laste anima- ja mängufilmide hankimist, eelistades Euroopa päritoluga programmi;
- pakkuda ajaloo huvilistele suunatud dokfilme ja dokumentaaldraamasid, globaalseid ühiskondlikke teemasid käsitlevaid saateid, erinevaid kultuure tutvustavat programmi ning keskkonnateemalisi filme;
- hankida Venemaa päritolu parimat toodangut;
- kindlustada Rahvusringhäälingule jätkuvalt Eesti mängufilmide, dokfilmide ja animafilmide paremiku näitamise õigused;
- hankida kõikidele hankesaadetele Interneti ja muu uue meedia õigused;
- minna üle Rahvusringhäälingusisestelt hankematerjalide failipõhisele transpordile;
- korraldada ümber hanke- ja tõlketoimetuse töö selliselt, et hange ja tõlge moodustavad terviku.

4.1.3 Eesti kui elukeskkond

ERHS: Rahvusringhäälingu programmid ja muud tegevused aitavad kaasa Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe kasvule

Rahvusringhäälingu saadetes ja võrgukülgedel edastatavad sõnumid ning hoiakud peavad toetama Eestis elavate inimeste üksteisemõistmist ja omavahelist sallivust. Rahvusringhääling pöörab erilist tähelepanu sellele, et tema kanalites oleksid kuuldavad eakate, erivajadustega inimeste, rahvusvähemuste, religioosete kogukondade, noorte ja laste hääled. Selleks on Rahvusringhäälingu programmides kavas saated erinevate sotsiaalsete rühmade esindajate ja arvamuslimidrite osavõtul, religioonisaated, saated eakatele, puuetega inimestele. Kuulmispuuetega inimesi silmas pidades arendab ETV eetrigraafikat, suurendab vaegkuuljatele suunatud saadete mahtu ja pakub digitaaltelevisioonis valitavaid subtiitreid kuni 30% ulatuses programmist (2011. a).

Rahvusringhääling toetab kodanikuühiskonna toimimist, ärgitades arutelusid ja algatades kampaaniaid, mis elavdavad inimestes huvi näidata initsiatiivi oma lähema ümbruskonna edendamisel. Fookusesse tuuakse eeskätt elukeskkonna turvalisus, jätkusuutlikkus ja loodusesõbralikkus. Seda tehakse nii saadete kui ka muude audiovisuaalsõnumite abil.

Rahvusringhääling pöörab oma saadetes **tähelepanu erinevate põlvkondade elule ja suhetele.** Arvestades noorte meediakasutuse eripära, tehakse Rahvusringhäälingu saated ja programmid nooremale põlvkonnale kättesaadavaks uue meedia (internetiteleviioon, mobiiliteleviioon, taskuhääling jms) kaudu, kaasatakse noori nendele mõeldud saadete ja muude teenuste kujundamisse, panustatakse interaktiivsusse.

Rahvusringhääling **soodustab Eestis elavate rahvusgruppide üksteisemõistmist,** tehes diskussioonsaateid ja olukirjeldusi, tutvustades rahvuste kultuuri ja tavasid, andes arvamusaalduks sõna rahvusrühmade esindajatele. Sellele on suunatud kogu Raadio 4 programm, kus on informatiivseid ja arutelusaateid sotsiaaltemadel, loodussaateid, kultuuri- ja haridussaateid.

Eesti inforuumi atraktiivsemaks muutmisel venekeelsele elanikkonnale tuleb senisest märksa rohkem **pakkuda operatiivset ja igapäevaelus vajalikku teavet elust Eestis ning võimalusi interaktiivseks aruteluks eluliste probleemide üle vene keeles.** Eriti puudutab see televiiooni ja venekeelset portaali. Rahvusringhääling loob rohkem võimalusi igapäevaelu osaleda avalikus mõtteruumis oma emakeeles. ETV2-s planeeritakse toota ja edastada venekeelseid infosaateid parimal vaatamisajal, kakskeelseid debatte, igapäevaseriaali, spordiülekanalid nii eesti- kui ka venekeelse kommentaariga. Venekeelse saatevõõndi ja muude sisutoodete arenduskava on järgmine:

Tegevused 2011:

- ETV2 otsib aktiivselt võimalusi suurendada venekeelse auditooriumi vaatajate arvu;
- suurendatakse Ida-Virumaa korrespondentide arvu;
- venekeelsele auditooriumile toodetakse Raadio4-s mängulis-harivad saated Eestimaa temadel;
- töötatakse välja Klassikaraadio venekeelne veebileht.

Tegevused 2012:

- käivitatakse iganädalane (nädalat kokku võttev) teleajakiri ja suurendatakse digitaalselt valitava tõlkega saadete mahtu. Venekeelse programmi kogumaht on 250 esmaesitustundi aastas;
- Narva stuudio toodab igapäevaselt hommikuti kohalikke saateid.

Tegevused 2013:

- osa ETV2 programmist moodustavad venekeelsed omasaated ja digitaalse tõlkega varustatud saated vene keelt emakeelena kõnelevale auditooriumile. Need saated on eetris parimal vaatamisajal.

Tegevused 2014:

- tehakse ettevalmistusi uute vähemusrahvuste keeltes saadete lisandumiseks Raadio 4 programmi.

Rahvusringhääling jälgib süstemaatiliselt, kuidas muutub elukeskkond kogu Eestis, aidates vältida piirkondlikku marginaliseerumist. Teravdatud tähelepanu ja sõltumatute asjatundjate analüüsi alla võetakse regionaalpoliitilised otsused, mis halvendavad inimeste toimetulekut, igapäevaelu kvaliteeti, sotsiaalseid ja kultuurilisi võimalusi. Rahvusringhääling peab Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe edendamise huvides väga oluliseks kujundada hoiakut **Eesti on elamisväärne igal pool**.

Tartu, Pärnu ja Narva stuudiote roll on aidata kaasa üle-eestilise kultuuri- ja vaimuelu kajastamisele ning pärimuskultuuri säilimisele. Selleks toodetakse uudiste kõrval ka tele- ja raadiosaateid, milles kajastatakse regionaalset elustiili ja mõttelaadi. Peale uudiste ja omasaadete tootmise on Tartu, Pärnu ja Narva stuudiod tugibaasiks kõigile toimetustele.

ERHS: Rahvusringhäälingu programmid ja muud tegevused väärtustavad perekonnal põhinevat ühiskonnamudelit

Rahvusringhääling teadvustab ja toetab oma saadete ja muude tegevustega arusaama, et **tugev perekond ja rikas isiklik elu on Eesti tuleviku alus**. Töö ja pereelu ühitamine on praeguses ühiskonnas üks suuremaid väljakutseid. Rahvusringhäälingu programmides on regulaarselt eetris perekonnasaated selle erinevates vormides: lastekasvatusest, kodumajandusest, turvalistest ja tervislikest elustiilidest, ühisest vabast ajast, suhetest perekonnas ja põlvkondade vahel. Saadetel on interaktiivsed väljundid uues meedias.

Rahvusringhäälingu jaoks on tähtis pakkuda lastele sobivat programmi, sealhulgas luua ise kodumaiseid lastelavastusi, laulu- ja muusikasaateid (sh „Laulukarussell“).

ETV1-s, ETV2-s, Vikerraadios ja Raadio 4-s on lastesaated eetris iga päev. Teismelistele suunatud saateid ja uue meedia tooteid vahendab kasvavas mahus Raadio 2 programm ja veebikeskkond, samuti ETV2.

Lasteportaal meieoma.ee töötab Rahvusringhäälingu lastesaadete veebikeskkonnana ja pakub ka muid lastele suunatud interaktiivseid meediatooteid.

Tegevused 2011:

- ETV1-s jätkatakse lasteprogrammi (lavastused, anima- ja mängufilmid) näitamist iga argipäeva õhtul ja nädalavahetuse hommikul, ETV2-s näidatakse lasteprogrammi argipäeva ning nädalavahetuse õhtupoolikul;
- jätkatakse lavastusliku argipäevasarja arendamist ja tootmist;
- jätkatakse haridusliku ja meelelahutusliku eesmärgiga anima-, mängu- ja dokfilmide hankimist ETV1/ETV2 lastevööndite sisustamiseks.

Tegevused 2012:

- avardatakse lastele mõeldud saadete valikut nii televisioonis kui ka raadios;
- valmistatakse ette uue säilitusväärtusega lavastusliku telesarja tootmine lastele.

Tegevused 2013:

- antakse eetrisse uus säilitusväärtusega lavastuslik telesari lastele;
- toodetakse praktilise kallakuga pereteemalisi saateid ja arendatakse vastavat veebikeskkonda;
- müügi-osakond jätkab laste- ja peresaadete tiražeerimist ja levitamist müügikettides.

Tegevused 2014:

- lasteportaali meieoma.ee põhjal arendatakse välja täieformaadiline keskkond (programm), kus väikelastele pakutavale meelelahutusele kõrval pakutakse ka põhikoolis õppivatele lastele silmaringi avardavat ja põhikooli programmi omandamist toetavat sisu.

ERHS: Rahvusringhäälingu programmid ja muud tegevused tagavad igapäevase vabaks eneseteostuseks vajaliku informatsiooni saamise

Rahvusringhäälingu programmides toodetakse ja edastatakse saateid ning arendatakse veebilahendusi, mis **toetavad elukestvat õppe põhimõtteid**, avardavad silmaringi, edendavad inimeste uuenduslikkust ja loovust, vahendavad uusimaid tõlgendusi humanitaar- ja loodusteaduslike avastuste kohta üldauditooriumile sobivas vormis. Üldteadmiste kõrval pühendatakse programmides aega ka **igapäevaelus vajalikele teadmistele ja oskustele**. Toetatakse inimeste soovi käia ajaga kaasas ja omandada uusi oskusi, mida elu nõuab; teadvustatakse kaasaja maailma ja nüüdisühiskonna riske ja õpetatakse, kuidas nendega toime tulla. Tõstetakse kultuur- ja muusikahariduslike saadete osakaalu. Arvestades meedia üha tihedamat põimumist inimeste igapäevaeluga, arendatakse koos kõrgkoolidega **meediaalaseid teadmisi**.

Haridussaadete toimetuse otsib Haridus- ja Teadusministeeriumi kaasabil erinevaid koostööpartnereid oma tegevuste kavandamiseks ja läbiviimiseks. Niimoodi kasutatakse ühiselt ja tõhusalt riiklikke toetusprogrammide vahendeid. Sobivaks näiteks on siin elukestvat õpet (erinevad saated ETV-s, Vikerraadios, Raadio 4-s) ning teaduse populariseerimist kajastavad saated (planeeritud on väljundid kõigis olemasolevates Rahvusringhäälingu kanalites), aga ka õpetaja elukutset populariseerivad saated jne. Haridussaadete toimetuse suunab suure osa oma jõust ka uue meedia lahendustesse.

ERHS: Rahvusringhääling programmid ja muud tegevused aitavad kaasa Eesti majandusliku heaolu ja konkurentsivõime kasvule

Rahvusringhäälingu saadetes ja programmides, eriti ETV1-s, Vikerraadios ja Raadio 4-s on regulaarselt eetris Eesti majanduselu jälgivad ja analüüsivad saated, kommentaarid ja diskussioonid. Majandusvaldkonna käsitlemisel probleemsaadetes tuleb senisest rohkem tähelepanu pöörata Eesti majandust kujundavatele globaalsetele mõjuteguritele, eesmärgiga vähendada globaliseerumisest tulenevaid riske. Avalikkusele tuleb **teavitada maailma majandusgeograafilises pildis toimuvaid fundamentaalseid muutusi, mis mõjutavad Eesti ettevõtluse käekäiku ja inimeste heaolu**. Samuti tuleb käsitleda teravaid globaalprobleeme (energia, toiduvarud jne) ja edukaid lahendusi, mis teistes riikides neile probleemidele on leitud. Haridus- ja nõuandesaated peavad **avardama majandusalast mõtlemist üle Eesti piiride ja tuleviku suunas**, seda nii tehnoloogilises kui ka sotsiaalmajanduslikus võtmes. Ja mitte ainult makroökonomiliste, vaid inimesi otseselt puudutavate näitajate alusel.

Tegevused 2011:

- toodetakse majandussaated ETV1-s ja Vikerraadios.

Tegevused 2012:

- toodetakse raadiosaade, mis annab ülevaate Euroopa ja maailma päevateemadest.

ERHS: Rahvusringhääling programmid ja muud tegevused selgitavad looduskeskkonna säästliku kasutamise ja jätkusuutliku arendamise vajadust

Rahvusringhäälingu programmides on regulaarselt eetris erineva käsituslaadiga saated loodusest ja keskkonnast: teleajakiri Eesti loodusest, loodusteemaline televiktoriin noortele, animafilmid lastele, dokumentaalfilmid kodumaistelt ja rahvusvahelistelt tootjatelt; raadiosaated looduse ja keskkonna teemadel, välisjaamadelt saadud materjalid.

Tegevused 2012:

- noorte loodussaated muudetakse regulaarseks, alustatakse nõuandesaateid või -rubriike keskkonnasäästlikust käitumisest.

Tegevused 2013:

- arendatakse välja uus radiole ja televisioonile ühine saateformaad, mille nurgakivi on auditooriumi osalemine mitmeid saateid läbivatel konkurssidel ja teine kandev idee on vaataja ning kuulaja kaasamine elukeskkonda parandavatesse kampaaniatesse.

4.2 Arhiivid

Eesti Rahvusringhäälingu heli-, video-, filmi-, foto- jt arhiivid on oluline osa eesti rahva ajaloolisest mälust ja kultuuriidentiteedist. Arhiivimaterjale saab kasutada uute saadete loomisel ja programmide mitmekesistamisel, suurendades nende sisulist väärtust ja tõstes kvaliteeti. Eesti Rahvusringhäälingu arhiivimaterjale on võimalik kasutada ka uurimistöödeks ja hariduslikel eesmärkidel. Samaaegselt tuleb tegelda originaalide säilitamise probleemidega, eelkõige hoiutingimuste parandamisega ja

profülaktilise restaureerimisega. Arhivaalide pikaajaliseks säilitamiseks ja mugavaks kasutamiseks:

- ehitatakse üles digitaalne hoiustamissüsteem (Digital Mass Storage System);
- renoveeritakse perioodiliselt olemasolevat tehnilist baasi;
- hoitakse töökorras käibelt kadunud formaatide (DAT, Betacam SP, 2" lint) kasutamiseks vajaminevad seadmed ning säilitatakse vastava tehnika hooldamise ja kasutamisega seotud spetsialistide töökohad, eesmärgiga võimalikult kiiresti digiteerida antud formaatides olevad säilikud;
- luuakse ühtne Rahvusringhäälingusisene arhiivide digitaalne haldus- ja otsingusüsteem ning kataloogitakse ja kirjeldatakse säilikud;
- lahendatakse vastavalt tekkivale vajadusele autoriõiguste probleemid arhiivimaterjalide kasutamisel;
- tehakse kaastööd MTÜ-le Eesti Filmi Andmebaas, kes koostöös Kultuuriministeeriumi, Eesti Kultuurkapitali, Eesti Rahvusringhäälingu, Eesti Filmi Sihtasutuse, Tallinnfilmi, Rahvusarhiivi, Tallinna Ülikooli Balti Filmi- ja Meediakooli, Kinoliidu, Eesti Film 100 töörühma ja Filmiajakirjanike Ühinguga aastaks 2012 avavad Eesti filmi elektroonilise andmebaasi esimese osa. Kogu andmebaas tehakse kättesaadavaks aastaks 2017.

Rahvusringhääling arendab oma arhiivi kui digitaalset teabevaramut. **Heli-, video-, filmi- ja fotoarhiivi arhivaalid digiteeritakse ja andmebaasid tehakse kättesaadavaks üldsusele.** Rahvusringhäälingu arhiivides on praegu erinevatel kandjatel 22 000 tundi filmi- ja videomaterjali, 45 000 tundi helidokumente, 900 000 analoogfotot, 90 000 digifotot, 48 000 slaidi, 190 000 negatiivi, 15 000 tekstidokumenti. Elektrooniliselt on hetkel säilitamisel 49 000 helifaili ja 92 000 fotot ning 1500 videofaili ja 36 000 tekstifaili. Heliarhiivi analoogsalvestiste digiteerimine ja restaureerimine toimub mahus 1100 tundi aastas, fotoarhiivi digiteerimine 11 000²³ fotot aastas. **Aastaks 2011 tehakse avalikkusele kättesaadavaks üksikasjalik teave säilikutest.**

2014. aasta lõpuks viiakse lõpule digiteerimise I etapp – see tähendab, et on digiteeritud hävimisohus arhiivimaterjalid 2-tollistelt videolintidelt ja Betacam kassetidelt, slaidid ja unikaalsed fotod fotoarhiivist ja heliarhiivist CDR-kandjatel ning DAT-kassetidel säilitatavad helidokumentide ainueksemplarid. Igapäevaselt jätkatakse erinevate arhiivimaterjalide eetrivajaduseks digiteerimist.

4.3 Muud meediatooted (Müügiosakond)

Rahvusringhäälingu müügiosakond vahendab Rahvusringhäälingu arhiivides leiduvaid arhiivimaterjale nii tulunduslikuks kui ka mittetulunduslikuks tegevuseks litsentsilepingute alusel.

Müügiosakond toodab ise ja levitab kaubandusvõrgus Rahvusringhäälingu saadetel ning programmidel põhinevaid DVD- ja CD-koopiaid, Rahvusringhäälingu sümboolikaga meeneid ning teisi põhitegevusest tulenevaid tooteid.

Müügiosakonna eesmärk on oma tegevusega tuua Rahvusringhäälingu eelarvesse lisatulu.

²³ Kõik selles lõigus toodud andmed 2010. aasta alguse seisuga

Rahvusringhäälingu müügiosakonna olulisemad tegevused aastatel 2011–2014 on järgmised:

- müügiosakond toodab ja levitab erinevatel meediakandjatel Rahvusringhäälingus toodetud saadete paremikku iga aasta vähemalt kümme nimetust;
- müügiosakonna tootearenduse projekti kaudu tehakse litsentsimüügiga kättesaadavaks Rahvusringhäälingu uudiste- ja spordiuudiste veebilehtedel olevate uudiste tekstid ja videoklipid erinevates mobiiliportalides ja veebilehtedel;
- vahendatakse õigust edastada saateid mobiilsideseadmete, *wap*-teenuse või muu kasutajaliidese kaudu.

5. Muude valdkondade eesmärgid ja tegevused

5.1 Arendustegevused

5.1.1 Rahvusringhäälingu uus hoone „Ring-Hääl-Hing“

Uue ringhäälingumaja arendamine on järgus, mil 2010. aasta jooksul valmib maja projekt põhiprojekti staadiumis ning valmistatakse ette kõik tarvilised dokumendid nii ehitushankeks kui ka ehituse, tehnoloogia ja sisustamise finantseerimiseks. Arendusmeeskond peab kindlustama kõikide toimingute tulemusliku teostamise, et täita põhieesmärk – minna uuest majast saadetega eetrisse 2013. aasta sügisest.

Tegevused 2011:

- aasta alguses jõutakse ehituslepinguni ja alustatakse ehitamist ning ehitatakse valmis hoone karp;
- viiakse lõpule hoone eriosade projekteerimine tööprojekti staadiumis;
- viiakse läbi olemasolevate kinnistute müük;
- tehnoloogia – vt p 5.1.2.

Tegevused 2012:

- tehakse viimased täiendused hoone ruumilahenduses;
- teostatakse sisekujundusprojekt;
- lõpetatakse hoone üldehitustööd ning alustatakse eritöödega;
- viiakse läbi sisustuse hanked.

Tegevused 2013:

- aasta esimeses pooles jõutakse lõpule eritöödega;
- tarnitakse ja monteeritakse sisustus ning pärast seda viiakse läbi kolimine;
- tarnitakse, monteeritakse ja häälestatakse tootmistehnika ning juurutatakse tehnoloogilised lahendused;
- uus hoone seatakse sellisesse valmisolekusse, et kõik programmid läheksid eetrisse sügishooajast.

Tegevused 2014:

- jätkub uue maja tehniline täiustamine;
- jätkuvad peenhäälestus ja järeleseadistustööd;
- toimuvad garantiitööd vastavalt vajadusele.

5.1.2 Tehnoloogia

Digitaaltelevisioonile ülemineku tõttu aastal 2010 peab ka Rahvusringhäälingu teleprogrammide tootmine ja väljastamine olema selleks ajaks valdavalt üle viidud uuele tehnoloogilisele platvormile, mille nurgakiviks on pildi ning heli digitaalne salvestamine ja töötlemine. Tehnilise arengu järgmine etapp keskendub kvaliteedi parandamisele, mistõttu aastatel 2011–2013 luuakse täiendavaid võimalusi HD-kvaliteedile vastava pildi ja heli edastamiseks erinevates digilevi keskkondades. **Kõik hangitavad ja tootmises või väljastuses kasutatavad tehnoloogilised lahendused ning seadmed peavad tagama kvaliteedi, mis vastab kõrglahutusega (HD) televisiooni standardile.**

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga peetava diskussiooni käigus tuleb jõuda selleni, et HD-kvaliteedis programmide edastamine maapealse digilevi platvormil toimiks majanduslikult põhjendatud hinnakirja alusel ja oleks kulude seisukohalt jõukohane Rahvusringhäälingule ning teistele meediaorganisatsioonidele.

Esmajärjekorras luuakse valmisolek arhiiviväärtusega saadete tootmiseks ja säilitamiseks ning ajaloo seisukohalt oluliste sündmuste salvestamiseks kõrglahutusega televisiooni standardile vastavalt. Otseülekannete ja mobiilsete uudisreportaažide tegemiseks on juba hangitud uus HD-ülekannejaam, mitu kohverstuudiot ning mobiilsed salvestus-, montaaži- ja edastusseadmed.

Tehnoloogiline baas ning tootmismudel peavad toetama digitaalsete levikanalite (digitaalne televisioon, IPTV, Internet) rohkust ning olema suunatud nimetatud levikanalite maksimaalselt paindlikule kasutamisele (erinev videosuurus erinevates kanalites jne). Olulisel kohal on ka tehnoloogiliste arengusuundadega seotud pilootprojektide eestvedamine ning auditooriumi teavitamine valdkonna arengust Eestis.

Raadio ja helitöötamise poolel jätkub pidev riist- ja tarkvara uuendamine, et minna samuti lõplikult üle digitaalsetele tootmisele. Suuremate uuendustega, milleks võib lugeda analooghelipultide väljavahetamist koos uute tarkvaralahendustega, samaaegselt toimub väiksema võttetehnika, tootmiseks vajaliku arvutustehnika ja muu tarvilise inventari pidev uuendamine.

Kõnealusel perioodil toimub Rahvusringhäälingu uue maja arendus, mistõttu johtub kogu tehnoloogiline areng eesmärgist varustada ja sisustada uus hoone võimalikult kaasaegse tehnoloogia ja tehnikaga vastavalt eelarvelistele võimalustele. Kõik uued arendustegevused toetuvad uue maja tehnoloogilistele valikutele.

Tegevused 2011:

- tehakse lõplikud otsused uude hoonesse tulevate tehnoloogiate osas ning koostatakse tehnikaga sisustamise ja hangete läbiviimise detailne ajakava;
- renoveeritakse stuudiotehnikat: 1. ja 2. stuudio varustatakse 6 uue kaamera ja videomikserpuldiga. Seejärel on kogu programmi võimalik toota 16:9 pildiformaadis;
- jätkatakse teleprogrammide väljastuskeskuse laiendamist kolmanda ja neljanda teleprogrammi väljastusvõimaluste loomiseks;

- Raadio 4 programmi väljastuskompleks varustatakse digitaalväljastuse seadmetega;
- helitöötlustarkvara Quick Edit Pro kasutuselevõtt kõigis raadioprogrammides;
- analüüsitakse raadioprogrammide oma saatjatevõrgu väljaarendamise ja majandamise võimalusi. Tehnoloogilised arengud võimaldavad kasutada alternatiivset saatjatevõrku võrreldes täna kasutatavaga;
- raadio kohverstuudio soetamine suuremate ülekannete tarbeks.

Tegevused 2012:

- tegeldakse uue ringhäälingumaja tehniliste seadmete detailse kooskõlastamise ning hankimisega vastavalt varemkoostatud ajakavale;
- hangitakse mobiilne satelliidiühenduse maajaam, eesmärgiga suurendada teleuudiste operatiivsust. Maajaam võimaldab uudiseid eetrisse saata ka nendest piirkondadest, kus puuduvad paiksed telekommunikatsiooniliinid;
- Estonia kontserdisaali foonika rekonstrueerimine (digitaalne helipult, mikrofonid, statiivid, 5.1 kuulamine, jne);
- helisalvestusauto hankimine.

Tegevused 2013:

- viiakse lõpule uue ringhäälingumaja tehnika ja tehnoloogia installeerimine ja häälestamine vastavalt väljakujunenud või ka muutunud tootmisprotsessidele ning kindlustatakse eetrisseminek uuest majast;
- täies mahus on käivitunud telekommunikatsiooni eriala tudengite praktika- ja koolitusprogramm, mille raames viiakse läbi loenguid ning õpikodasid tele- ja raadiotehnoloogiast. Rakendunud on aktiivne koostöö Tallinna Tehnikaülikooli, Eesti Infotehnoloogia Kolledži ja G. Otsa nim Tallinna Muusikakooliga;
- ERR edastab digilevi keskkonnas koostööpartnerite soovil vähemalt ühte HD-kvaliteedis telekanalit;
- ERR võimaldab omatoodangu ning digitaalse arhiivi täiel määral taasesitamist internetipõhiste rakenduste vahendusel, sh selle sidustamist sotsiaalsete võrgustike ning suhtluskeskkondadega;
- pilootprojektide raames toodetakse eksperimentaalselt kolmedimensioonilist (3D) kõrgresolutsiooniga telepilti;
- Radiomani uuele versioonile üleminek, s.o WGE (v4.6) versioonilt üleminek EE (v5.x) versioonile;
- koos uue maja valmimisega muutub raadioprogrammide tehniline keskus digitaalseks.

Tegevused 2014:

- jätkub uue maja sisustamine vajaliku tehnika ja tehnoloogiaga;
- püsiväärtusega saadete toomine toimub täielikult HD-kvaliteedis;
- raadiosignaali saatjatesse edastamise tehnoloogia ja tehnika uuendamine;
- osaletakse aktiivselt EBU tehnikagruppide töös.

5.2 Haldus ja hooned

Haldustalituse strateegiline eesmärk aastatel 2011–2014 on jätkuvalt tagada koostöös teiste struktuuriüksustega Rahvusringhäälingu põhitegevusteks vajalikud tingimused tänastes hoonetes.

5.3 Organisatsioon

Rahvusringhäälingu juhatuse kõige tähtsam ülesanne on tagada Rahvusringhäälingu kui organisatsiooni toimimine vastavalt seadusele ja areng vastavalt ühiskonnas toimivatele muutustele. Organisatsiooni eduka toimimise aluseks on tugev organisatsioonikultuur, mis põhineb väärtustel. **Usaldusväärsus, sõltumatus, otsingulisus, avatus, professionaalsus ja tõhusus** on need väärtused, millele iga Rahvusringhäälingus töötav inimene toetub oma töös ja millest lähtuvalt teeb oma tööalased valikud.

Rahvusringhäälingu eduka toimimise tagavad võimalikult lihtne ja tõhus juhtimismudel, põhiprotsessidest lähtuv struktuur, mille keskmeks on sisutoimetused ning eesmärgipärane ja ladus töökorraldus. Tugiüksused peavad parimal moel toetama Rahvusringhäälingu põhiprotsessi ehk sisu loomist ideest väljunditeni.

Ringhäälingu sisuliste ja tehniliste kompetentside kiire muutumine nõuab töötajate **järjepidevat täiendkoolitust ja kursisolekut muu maailma kogemustega**. Kõik töötajad osalevad regulaarselt erialastel koolitustel. Toimub pidev eetris esinejate keelekasutuse monitooring.

Rahvusringhäälingu struktuur vajab pidevat analüüsimist ja kaasajastamist. Struktuur peab toetama kaasaegse meediaorganisatsiooni eesmärkide saavutamist, suurendama efektiivsust ja tagama dünaamilisuse.

Tihendatakse kontakte ülikoolide ja teadusasutustega, osaledes elektroonilise meedia uuringutes ja koolitusprogrammides.

Rahvusringhäälingu koduleheküljel tehakse kättesaadavaks olulisemad **kogu tele-raadiomaastikku ja Rahvusringhäälingu tegevust kaardistavad uuringud**, aidates sellega kaasa Rahvusringhäälingu läbipaistvuse suurenemisele. Kodulehel on ka ajakirjanduseetika nõuniku alamleht, kus antakse ülevaade vaatajate-kuulajate ettepanekutest ja kaebustest Rahvusringhäälingu saadete kohta ning vaadeldakse, kuidas Rahvusringhääling peab kinni heast ajakirjandustavast.

Loominguliste ja tehniliste oskuste kõrval **arendatakse töötajate õigusteadlikkust** oma valdkonnas. Tagatakse **süsteemne elektrooniline dokumendihaldus**, mis hõlmab nii elektroonilist asjaajamist kui ka dokumentide arhiveerimist. Jätkatakse kantselei kui dokumendihalduse kompetentsikeskuse arendamist. Eesmärk on tagada turvaline, kiire ja Rahvusringhäälingu vajadustele vastav asjaajamiskeskond.

2013. aasta lõpuks on Rahvusringhäälingu raamatupidamine viidud üle täielikult elektroonsesse keskkonda, Rahvusringhäälingu erinevad finantsarvestusega haakuvad andmebaasid on täielikult ühildatud.

5.4 Personalitöö

Personalitöö keskendub **töötajatele arenguvõimaluste ja turvalise töökeskkonna loomisele piiratud ressursi tingimustes**. Uue tööjõu leidmiseks kaasatakse praktikante kõrgkoolidest, luuakse mentorite süsteem. Rahvusringhäälingu personalipoliitika lähtekohaks on motiveeritud töötaja, kellele on:

- tööde tasustamisalused arusaadavad ning motiveerivad;
- areng ja enesetäiendamisevõimalused rahulolu pakkuvad;
- tervise ning töökaitse tugi töökohal kindlustandev;
- traditsioonilised tegevused *meie* tunde tekitamiseks olulised.

Varasema kogemuse põhjal võib öelda, et Rahvusringhääling on nii alustavale kui ka kvalifitseeritud tööjõule atraktiivne tööandja. Parema tööandja otsingutest tingitud tööjõu voolavus on olnud läbi aastate madal. On selge, et üksnes heast palgasüsteemist ei pruugi abi olla, teadaolevalt on palga motiveeriv mõju suhteliselt lühiajaline, olulised on ka inspireeriv keskkond, huvitav ja vahelduv töö, meeldivad kolleegid jne. Kõike seda on Rahvusringhääling ja tema eelkäijad siiani pakkunud. Sellest hoolimata või isegi just sellest tulenevalt tuleb töötajaskonda pidevalt arendada.

Eesmärgid 2011:

- kujundatakse välja tööjõu teadlik planeerimine jooksvaks iga-aastaseks tegevuseks, mis lähtub 2009. a toimunud personalivaldkonna riskide kaardistamisest ja 2010. a väljatöötatud värbamispoliitikast;
- töötatakse välja töötaja isiklik arengukaart, kus on näha aastate jooksul läbitud koolitused, arenguvestluste lühikokkuvõtted jne;
- sõnastatakse praktikantide süsteemi üldpõhimõtted. Tihendatud on koostööd erialakoolidega. Aruandluse vallas ühtlustatakse mõisted ja ametid, nt kes on ajakirjanik ja kes on loominguiline töötaja, kes hoopis tehnik ja kes abipersonal.

Eesmärgid 2012:

- kõik töötajad läbivad kahe aasta jooksul vähemalt ühe täiendkoolituse;
- personalipoliitika on suutnud luua aluspõhja tugevaks organisatsioonikultuuriks, mida iga järgnev juhtkond saab vastavalt muutuval väliskeskkonnale täiendada ning edasi arendada.

Eesmärgid 2013:

- palgapoliitikat ja motivatsioonisüsteemi korrigeeritakse tulenevalt muutunud situatsioonist ja konkurent-tööandjatest tööjõuturul;
- väljatöötatud töökohtade hindamissüsteemi kohandatakse tulenevalt muutunud töövõtetest ja keerukusastmest, korrigeeritakse tehnoloogilistest muutustest ja uute ametikohtade loomisest tingituna;

5.5 Sisekommunikatsioon

Rahvusringhäälingu sisekommunikatsiooni strateegiline eesmärk aastateks 2011–2014 on Rahvusringhäälingu töötajate hea informeeritus organisatsiooni ees seisvatest probleemidest, võimalustest ja eesmärkidest. Selleks:

- jätkatakse pidevat sisekommunikatsioonikanalite arendamist (intranet, siseleht, koosolekud, ühisüritused jms);
- viiakse regulaarselt läbi kommunikatsioonikliima ning infoliikumise rahulolu-uuringuid, jätkatakse töötajate kommunikatsioonialast nõustamist;
- jätkatakse sünergiaprojektidega tele- ja raadiotöötajate vahel.

Sisekommunikatsiooni abil kujundatakse Rahvusringhäälingu sisekliimat ja ühiseid väärtusi, kinnistatakse Rahvusringhäälingu identiteet, luuakse hea usalduskontakt ja pidev infovahetussüsteem juhtkonna ning töötajate vahel, mis aitab tõsta motivatsiooni ja suureneb lojaalsust Rahvusringhäälingus. **Professionaalne ja sümmeetriline sisekommunikatsioon on ka eduka väliskommunikatsiooni alus.**

Sisekommunikatsioonigrupp jälgib, et erinevad tagasisidesüsteemid areneksid järjepidevateks sisekommunikatsioonimeetoditeks. Arendatakse välja loominguliste seminaride traditsioon. Tihendatakse teema- ja sisukoosolekute osakaalu, mis võimaldavad keskenduda rohkem sisule ja ühele valdkonnale tervikuna, otsides lahendusi erinevatele probleemidele.

Sisekommunikatsioonigrupi initsiatiivil toimub alates 2010. aastast Rahvusringhäälingus kord aastas üks tele- ja raadiotöötajate ühine sünergiaprojekt, mis võimaldab erinevatel osakondadel ja uutel töötajatel harjutada koostööd (näitena 2009. aasta juulis toimunud Rahvusringhäälingu vabatahtlike aktsioon ETV2-s laulu- ja tantsupeo kajastamisel).

Sisekommunikatsioon tegeleb aastatel 2012–2013 aktiivselt uue ringhäälinguhoone temaatikaga: hoone valmimise erinevate etappide kajastamine ja jälgimine; uude hoonesse kolimine; hoones paiknemine; uuest hoonest tuleneva töökorralduse selgitamine jne.

Aastaks 2013 juurutatakse põhimõte, et informatsiooni vahendamise eest vastutab see isik või osakond, kus informatsioon tekib (sisekommunikatsioonigrupi kaasabil vahendatakse see kõikide töötajateni).

5.6 Turundus

Rahvusringhäälingu turundustegevuse olulisim eesmärk on tagada organisatsiooni avatus ja läbipaistvus. Turundus annab avalikkusele infot Rahvusringhäälingu jooksvast tööst ja uutest algatustest, kannab hoolt organisatsiooni hea maine eest. Turundus tegutseb koos programmide juhtkondadega lähtuvalt saadete prioriteedist selle nimel, et kõik saated ja muud meediatooted ning Rahvusringhäälingu kõik väljundid saaksid võimalikult hea kajastuse ja tähelepanu kõikvõimalikes kanalites. Turundusosakond aitab programmidel, toimetustel, juhtkonnal, sisekommunikatsiooni osakonnal ja kõigil teistel kolleegidel oma tööd parimal viisil esitleda ja seeläbi ka väärtustada.

Turunduse põhifunktsioonid Rahvusringhäälingus on programmide ja saadete esitlemine ning reklaamimine, Rahvusringhäälingu korporatiivse imago väljatöötamine, elluviimine ja hoidmine, kvaliteetsed avalikkussuhted. Lähtuvalt Rahvusringhäälingu põhiväärtustest annab turundus informatsiooni Rahvusringhäälingu tegevustest õigeaegselt, läbimõeldult, viisakalt ja ausalt. **Iga organisatsiooni töötaja on turunduse saadik. Rahvusringhäälingu parim turundus on kvaliteetne sisu ja huvitav programm.**

Tegevused aastani 2014:

- kaardistatakse regulaarselt Rahvusringhäälingu kaubamärgid/programmid ja määratletakse eelseisvate hooegade turundusstrateegiad;

- jälgitakse Rahvusringhäälingu programmide kuvandeid ning koostöös programmidega tehakse ja täiendatakse tegevusplaani kuvandi suunamiseks turundus- ja kommunikatsioonitegevuse kaudu;
- erilist tähelepanu pööratakse uue meedia teemadele ning koostööle veebi strateegia loomisel ja elluviimisel;
- ollakse kursis ja õpitakse teiste riikide avalik-õigusliku turundustegevuse parimatest praktikatest.

5.7 Uuringukeskus

2011. aastal jätkab uuringukeskus Rahvusringhäälingu tulemuslikkuse hindamise kriteeriumite väljaarendamist. Samuti jätkab uuringukeskus iga-aastaste küsitluste läbiviimist, kogumaks teavet Rahvusringhäälingu tegevust käsitlevate avalikkuse hoiakute ja hinnangute kohta. Uue suunana arendatakse ise või koostöös mõne ülikooliga välja laiaulatusliku meediauuringu põhimõtted ning sõnastatakse selle uuringu peamised eesmärgid. Vajadusest põhjaliku elektroonilise meedia tasakaalustatust, sisukust, mitmekülgust jne hõlmava uuringu järele on räägitud aastaid, aga 2009 aastal muutus see vajadus eriti aktuaalseks. 2011. aasta lõpus tuleb jõuda esimese uuringuni.

Rahvusringhäälingu töötajad jätkavad üliõpilastööde juhendamist ning kontaktide tihendamist teiste riikide meediauurijatega (osalemine GEAR-is, SIS-i võrgustikus jms).

Rahvusringhäälingu uuringukeskus arendab välja nn *on-line* laboratooriumi, veebikesksete uuringulahenduste keskkonna, mis võimaldab saada operatiivset tagasisidet saatearendustele ja saadetele.

2011. aastaks arendab uuringukeskus välja vabatahtlike võrgustiku, kelle abil on võimalik läbi viia operatiivseid telefoniküsitlusi.

2012. aastaks on Rahvusringhäälingu uuringukeskus kaasatud toimetuskolleegiumisse väljaande juures, mis tegeleb avalikkuse kujunemist ning avalik-õigusliku meedia arengut markeerivate akadeemiliste uurimuste avaldamisega.

5.8 Muuseum

Raadio ja televisioon areng on olnud üks osa Eesti kultuuriloost, mida on vaja tundma õppida ja jäädvustada. Muuseumis säilitatakse ringhäälingutegevusega seotud esemeid: erinevaid seadmeid, saadete tootmisel kasutatud materjale, ka käsikirju ja uuringuid. Teadmata vaataja suhtumise kujunemist ja muutumist, ei ole võimalik mõista ringhäälingu minevikku ega tulevikku. Siin ei piisa üksnes auditooriumi teaduslikust uurimisest ega teleprogrammide sisu analüüsist, on vaja jäädvustada ringhäälinguvaldkonnas arenenud arusaamad, hinnangud ja soovid ka intellektuaalsel, emotsionaalsel tasandil nii kirjasõnas, helis kui ka pildis.

Muuseum arendab kogude digitaalse sirvimise ja interaktiivseid ajalooküsitluste lugemise uusi vorme, pakkudes ka tele- ja raadiotevijate mälestusi.

Eesti Rahvusringhäälingu muuseumi nukutuba on koht, kus tutvustatakse nukuteatrit kui žanri, televisiooni arengulugu ja lastesõbralike nukulavastuste ajalugu. See on Rahvusringhäälingu muuseumi pedagoogilise tegevuse üks eesmärk õpilasekursioonide läbiviimisel.

Rahvusringhääling on Türi asuva Ringhäälingumuuseumi asutajaliige. Rahvusringhääling toetab selle tegevust raha ja tööga.

6. Rahastamisvajadused

Rahvusringhäälingu tegevuse rahastamine toimub põhiliselt riigieelarvest eraldatava ressursi arvel. See omakorda jaguneb kaheks – sihtotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks (riigieelarve art. 4500) ja sihtotstarbelised eraldised investeeringuteks (art. 4502).

Peale selle on välja kujunenud praktika, kus piiratud sihtgrupile või väga konkreetset sotsiaalset sõnumit sisaldavaid saateid, aga ka suurte ülekandekuludega spordi jm. suursündmuste ülekandeid on täiendavalt finantseeritud sihtotstarbeliste projektitoetustega. Sihtotstarbelise toetuse maksjaks on ministriumid, avalikud fondid ja ka spordialaliidud.

Üksikute investeeringuprojektide rahastamisse on võimalik kaasata vahendeid ka EL-i abiprogrammidest.

Rahvusringhäälingu tulubaasis moodustab neljanda komponendi teenuste (tehnilised teenused, ruumide rent) ja omatoodete (DVD-d, CD-d) müügist saadav tulu.

Ajalugu on näidanud, et Rahvusringhäälingu (ja tema eelkäijate ER-i ning ETV) rahastamine riigieelarvest on tegelikkuses alati kujunenud väiksemaks kui arengukavades ja muudes tulevikku suunatud tegevuskavades planeeritud (vt joonis 1). Selles ei ole ju kokkuvõttes midagi imestamisväärset, sihid peavadki olema pisut suuremad, kui see, mida realselt on võimalik teostada. Paraku on selle tulemusena mitmed arengukavades seatud eesmärgid jäänud täitmata või ajas oluliselt nihkunud. Vahe kavandatu ja tegeliku riigieelarvelise rahastamise vahel toob endaga kaasa Rahvusringhäälingu suurema sõltuvuse eelkirjeldatud projektitoetustest, mis omakorda ei mõju positiivselt programmide usaldusväarsusele.

Tähelepanu väärib fakt, et perioodil 1994–2010 on avalik-õigusliku ringhäälingu osakaal Eesti riigieelarve kulude struktuuris kahanenud peaaegu poole väiksemaks (hoolimata sellest, et seoses kaotatud reklaamitulude kompenseerimisega vahepeal see proportsioon ajutiselt kasvas), moodustades 2010. aastal *ca* 0,42% riigieelarve kuludest. Võrdluseks, aga ainult kaudseks, võib siin tuua mõne paremal järjel oleva avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni mujalt Euroopast – Yleisradio kogutud loamaksu summa aastal 2007 vastas 0,95%-le Soome riigieelarve kuludest; Sloveenia RTV eelarveressurss samal aastal vastas koguni 1,48%-le riigieelarvest.

Tabel 1. Rahvusringhäälingu eelarveprojektsioon ja finantseerimisvajadused aastateks 2011–2014.

KULUD	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Programmitootmine	246 287	254 037	254 118	266 741	269 744	282 836
Tugiüksused	22 036	18 984	19 364	19 945	20 543	21 159
Tehnika- ja infrastruktuuri kulud	135 743	124 070	116 418	118 816	121 159	124 218
Juhtimis- ja üldkulud	26 288	24 909	25 407	26 169	26 954	27 763
Investeeringutega seotud kulud	19 061	6 315	14 494	14 096	15 839	14 634
Ringhäälingumaja arenduskulud		5 073	28 333	60 451	105 366	19 097
Müüdavate hoonete jääkmaksumus kuluks			47 500	47 500	95 000	0
KULUD KOKKU	449 415	433 388	505 634	553 719	654 605	489 706
TULUD						
Tegevuskuludeks riigieelarvest	379 232	351 302	361 841	372 696	383 877	395 393
Investeeringuteks riigieelarvest	23 285	10 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Ringhäälingumajale riigieelarvest	20 000	20 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Muud sihtfinantseeringud	6 907	17 836	12 836	13 221	13 618	14 026
Teenuste ja toodete müük jt omatulud	27 545	42 391	37 391	38 513	39 668	40 858
Hoonete müügitulu			100 000	100 000	200 000	0
TULUD KOKKU	450 969	441 529	572 068	584 430	697 163	510 278
TULEM	1 554	8 141	66 434	30 711	42 558	20 572
INVESTEERINGUD						
Põhivara soetused	70 772	10 102	33 820	32 891	36 957	34 145
Investeeringutega seotud kulud	15 411	6 315	14 494	14 096	15 839	14 634
Ringhäälingumaja kapitaliseeritavad kulud	8 430	14 927	122 500	247 500	414 167	0
Ringhäälingumaja arenduskulud (sh käibemaks ja intressid)	3 650	5 073	28 333	60 451	105 366	19 097
INVESTEERINGUD KOKKU	98 262	36 417	199 147	354 939	572 329	67 876
Amortisatsioon (tegevuskuludes)	34 827	38 524	34 261	34 195	33 999	34 443
FINANTSEERIMISTEHINGUD						
Varasemad kohustused	52 818	-16 498	-12 709	-9 966	-9 966	-9 966
Ringhäälingumaja finantseerimine (laen)	0	0	20 833	177 951	289 533	-10 903
FINANTSEERIMISTEHINGUD KOKKU	52 818	-16 498	8 125	167 986	279 567	-20 869

Arvestades riigieelarve väga piiratud võimalusi lähiaastatel, on tabelis 1 toodud finantsvajaduste prognoos koostatud tegevuskulude osas väga konservatiivselt. Samas on olukord, kui Rahvusringhääling toodab ja edastab täiendavalt teist teleprogrammi, mille rahastamiseks riik ei ole eraldanud lisavahendeid, eelarveliselt väga pingeline. See tähendab ka, et nendes raamides on igasuguste suuremate uute algatuste (nt täiendavad korrespondendid välisriikides) elluviimine või eelnevatel aastatel kärbitud loominguliste suundade (nt madalaeelarvelised mängufilmid, ajalooteemalised telelavastused) taastamine võimatu. **Arengukavas on kirjeldatud mitmeid avalikke teenuseid või nende osi, mille järele on suur vajadus ja Rahvusringhääling on valmis neid kirjeldatud kujul pakkuma, aga kõik see eeldab täiendavat riigieelarvelist eraldist või sihtfinantseerimist.**

Investeeringute osas näeb arengukava ette nende mahu tõstmise 60 mln kroonini aastas, millest pool ehk 30 mln krooni tuleb investeerida tehnoloogiasse ja teine pool

summast uue maja arendusse. 2010. aasta investeeringute mahu tasemel ei suudeta tagada olemasolevate tehnoloogiliste lahenduste jätkusuutlikkust, rääkimata digitaaledastusele üleminekuga kaasnevatest lisavõimalustest või digitaalarhiivi mahtude suurendamisest.

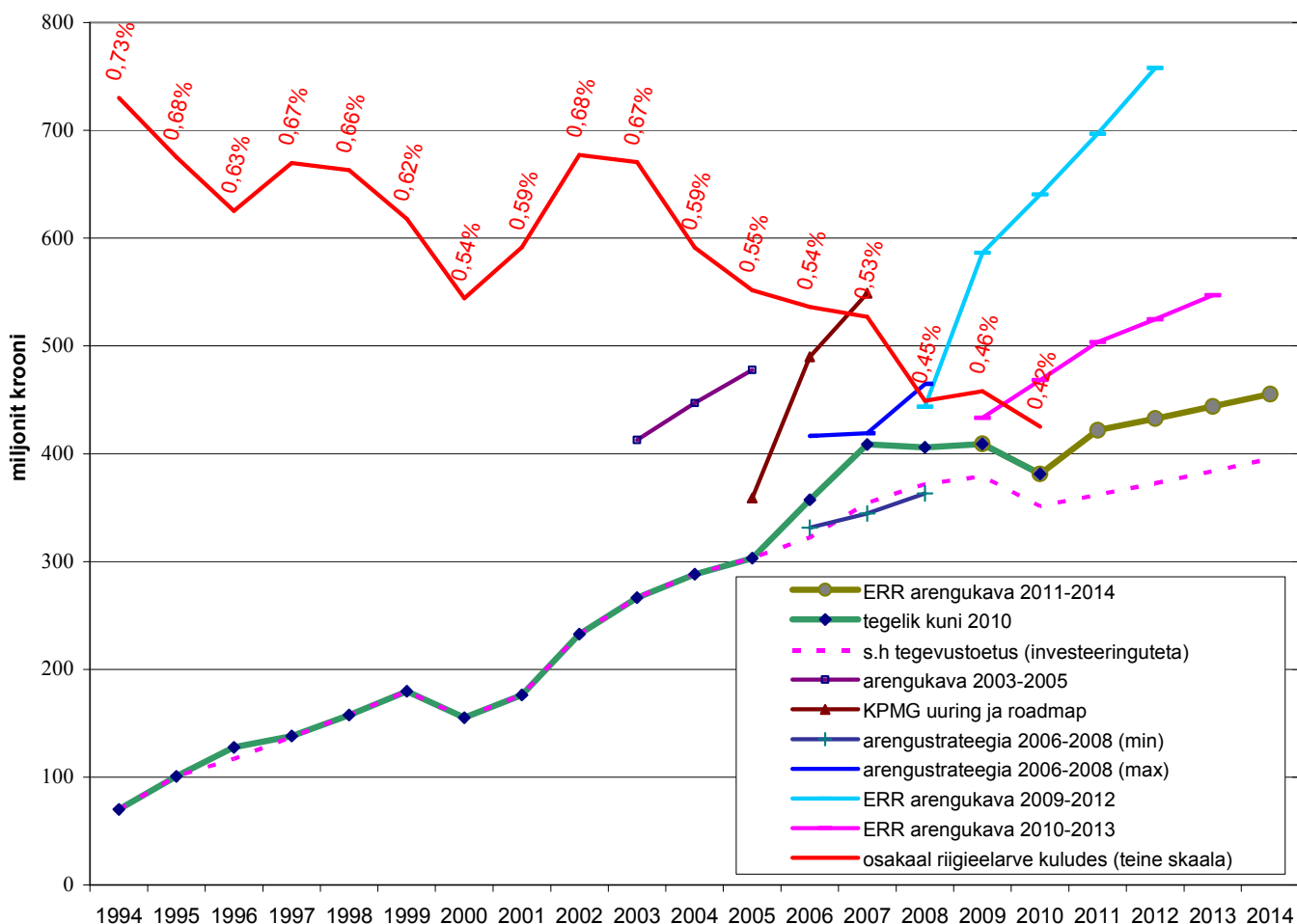
Seega on Rahvusringhäälingu strateegiliste eesmärkide seisukohalt esitatud finantsplaanis kõige olulisem tõsta investeeringuteks antava sihtotstarbelise eraldise summa 2011. aastal 60,0 mln kroonini ehk taastada 2006. ja 2007. aasta tase. See eeldab kokkulepet Kultuuriministeeriumi ja Rahandusministeeriumiga. Sellise kokkuleppe tagajärjel, koos põhitegevuseks eraldatava toetuse kasvuga, suureneb Rahvusringhäälingule eraldatav riigieelarveline finantseerimine 11%. Ainult sellise stsenaariumi täitumine võimaldab meil alustada uue ringhäälingumaja ehitust 2011. aastal ja lõpetada see 2013. aasta jooksul.

Ehitushanke viib läbi ja ehitust rahastab Rahvusringhääling ise. Finantseerimiseks kasutatakse seniste hoonete müümisest saadavaid tulusid ning 20-aastase tähtajaga laenu. Arvestuste kohaselt piisab lahenduse pikaajaliseks finantseerimiseks 30 mln kroonisest eraldisest aastas, mis peaks aastate lõikes kasvama 1–1,5% võrra väiksemas määras, kui on finantseeringu intressimäär.

Ringhäälingumaja arenduse osas on võimalikud ka teistsugused stsenaariumid, näiteks pikaajalise rendilepingu alusel finantseeritav arendus partnerfirmat kasutades jne. See võimaldaks kokkuhoidu ehitushinnas, eelkõige käibemaksukulu osas, mida saaks hajutada pikema perioodi peale, aga riigieelarvet tervikuna silmas pidades on selline kokkuvõtte näiline ja kõik sellised lahendused on mõnevõrra vähem läbipaistvad. Ja nagu praktika on korduvalt PPP lahenduste puhul tõestanud, on sellised lahendused avalikule sektorile pikas perspektiivis kulukamad.

Eelnevast tulenevalt lähtub Rahvusringhääling uue ringhäälingumaja arenduse osas järgnevast: uue ringhäälingumaja tellijaks, arendajaks, ehituslepingu sõlmijaks ja seega ka finantseerijaks on Rahvusringhääling ise; arvestades riigieelarve väga piiratud võimalusi, pole arenduse otsene ja ühekordne finantseerimine riigieelarvest ilmselt lähiaastatel reaalne; finantsplaani realiseerumisel ülalesitatud kujul rahastab Rahvusringhääling uue ringhäälingumaja arendust vanade hoonete müügist saadavate vahenditega ja 20-aastaseks perioodiks võetava laenuga.

Ringhäälingumaja puudutav osa arengukava finantsplaanist ei ole otseselt seotud põhitegevust puudutavate arengutega, kuid selle edasilükkumisel tuleb paratamatult arvestada praegu kavandatust suuremate kulutuste ja investeeringutega olemasolevate hoonete pikemaajaliseks käigushoidmiseks.

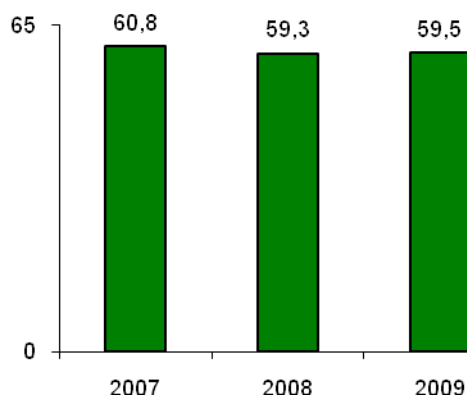
Joonis 1. Avalik-õigusliku ringhäälingu riigieelarvelise toetuse suurus aja jooksul, sh erinevates arenguplaanides ja osakaal riigieelarve kuldes

7. Rahvusringhäälingu tulemuslikkuse hindamine

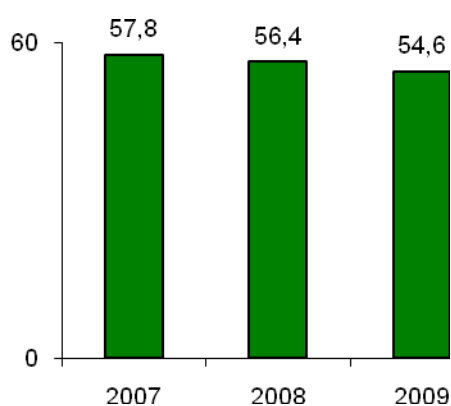
Tulemuslikkuse hindamist alustas Rahvusringhääling 2007. aastal. Hindamise meetodikat on pidevalt täiustatud ja 2009. aastal jätkati nõ 5-astmelise indikaatorite mudeli juurutamist. Mudeli komponentidest vajab 2010. aastal suuremat tähelepanu raadioprogrammide monitooringu väljaarendamine.

7.1 Rahvusringhäälingu mõjuväli ehk kontakt avalikkusega

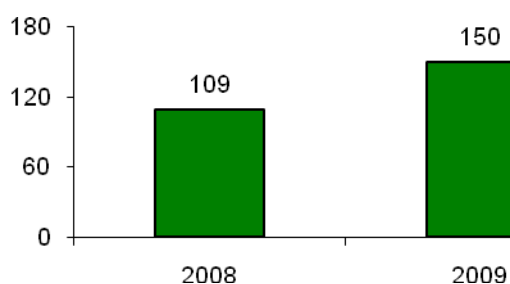
Rahvusringhääling viib koostöös uuringufirmadega läbi iga-aastase mediauuringu, et koguda teavet selle kohta, milliste Rahvusringhäälingu tele- ja raadioprogrammidega ning ka veebiteenustega on Eesti elanikkond nädala jooksul kontaktis. 2009. aastal viis selle uuringu Rahvusringhäälingu tellimisel läbi uuringufirma Gfk Baltic. Uuringu lühiaruanne on avaldatud Rahvusringhäälingu kodulehel www.err.ee. Lisaks sellele tellib Rahvusringhääling regulaarselt TNS-ilt EMOR päeviku- ja mõõdikuuringuid, mis annavad pideva ülevaate meie mõjuväli ulatusest ja selle muutustest. Lühiülevaate kontaktide arengust annavad joonised 2, 3 ja 4.

Joonis 2: Osakaal 4-aastastest ja vanematest Eesti elanikest, kes vaatab nädalas vähemalt ühte ERRi teleprogrammi (%)

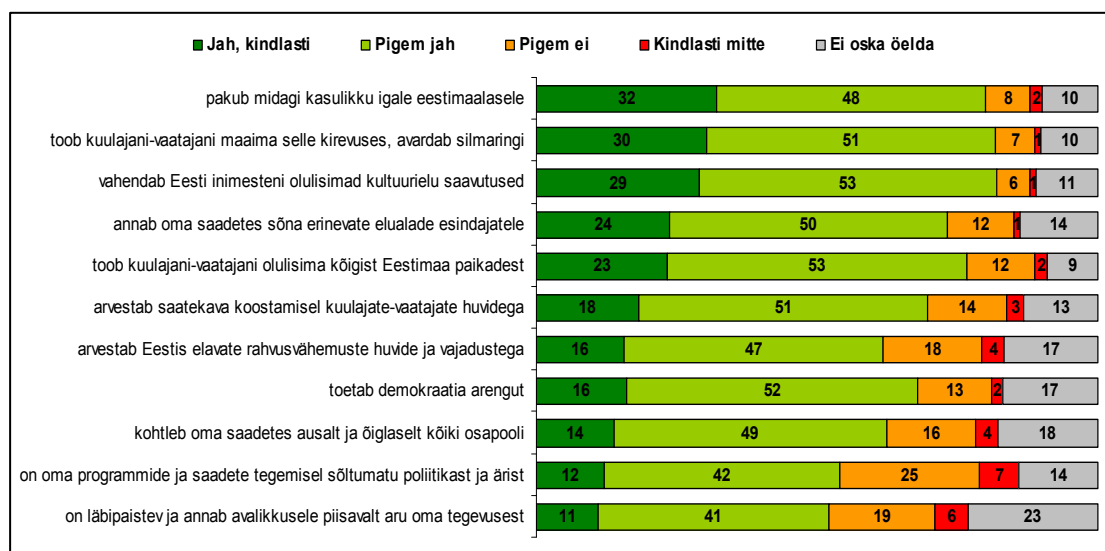
Joonis 3; Osakaal 12-74-aastastest Eesti elanikest, kes kuulab nädalas vähemalt ühte ERRi raadioprogrammi (%)

Joonis 4: ERRi kodulehtede külastajate arv nädalas (tuhandetes, *unique visitors*)

7.2 Avalikkuse hinnang Rahvusringhäälingu tegevusele

2007. aastast viib Rahvusringhääling koostöös uuringufirmadega läbi iga-aastast elanikkonna meediateemalist küsitlust, saamaks tagasisidet Rahvusringhäälingu tegevusele. Uuring hindab Rahvusringhäälingu usaldusväarsust ja elanikkonna rahulolu Rahvusringhäälingu tegevusega. 2009. aastal viis selle uuringu Rahvusringhäälingu tellimisel läbi uuringufirma Gfk Baltic. Uuringu raport on avaldatud Rahvusringhäälingu kodulehel www.err.ee, kokkuvõtlik ülevaade avalikkuse hinnangust on toodud joonisel 5.

Joonis 5. Avalikkuse hinnang Rahvusringhäälingu tegevusele

7.3 Rahvusringhäälingu tele- ja raadioprogrammide mitmekesisus

Rahvusringhääling teostab jooksvat monitooringut teleprogrammide mitmekesisuse kohta, kasutades selleks TV sisuhaldusprogrammi Kriimsilm. 2009. aastal asuti sarnase monitooringusüsteemi sisseviimist raadioprogrammide kaardistamiseks. Radiomanil põhinev raadioprogrammide monitooringu süsteem valmib 2010. aasta jooksul. Mõningase ülevaate teleprogrammide mitmekesisusest ja nende arengutest annab tabelis 2 esitatud mahuplaan.

Tabel 2. Mahuplaan

	2011 eesmärk				2010 plaan				2009 tegelik			
	ETV		ETV2		ETV		ETV2		ETV		ETV2	
Uudistesaadet	435	5%	173	2%	429	4,9%	168	2%	443	5,1%	143	1,6%
ERR uudised (portaali uudised tekstina)	2000	22,8%	4813	55%	2042	23%	4999	57%	2115	24%	5993	68%
Informatiivsed ja ühiskonnaelu saated	607	7%	200	2,3%	565	6%	199	2%	555	6,3%	182	2,1%
Elusaated	876	10%	617	7%	876	10%	617	7%	770	9%	280	3%
Kultuuri-, haridus-, teadus-, religioonisaated	705	8%	400	4,6%	535	6%	376	4%	572	6,5%	325	3,7%
Infoteinment	994	11,3%	130	1,5%	1024	11,7%	29	0,3%	1003	11%	46	0,5%
Sport	350	4,2%	161	1,8%	492	5,6%	111	1%	358	4,1%	131	1,5%
Muusikaesitused	252	3%	157	2%	252	3%	157	2%	287	3%	302	3%
Meelelahutussaadet	375	4%	155	2%	375	4%	155	2%	404	4,6%	159	1,8%
Lavastuslikud saated	1874	21%	1790	20%	1874	21%	1790	20%	1971	23%	1121	13%

Promo, rakendus ja sotsiaalreklaam	294	3,3%	160	1,8%	294	3%	138	2%	278	3,2%	127	1,4%
Reserv, sponsorteave	4	>0%	4	>0%	4	>0%	2	>0%	4	>0%	1	>0%
Kokku	8760	100%	8760	100%	8760	100%	8760	100%	8760	100%	8760	100%

7.4 Raadio- ja teleprogrammide eristumine

Ühe komponendina kasutab Rahvusringhääling raadio- ja teleprogrammide eristumise analüüsiks auditooriumi tagasidet, mida pakub iga-aastane elanikkonna meediateemaline küsitlus. Küsitluses palutakse vastajail võrdlevalt hinnata olulisemaid Eesti tele- ja raadioprogramme. Teise võimalusena kasutab Rahvusringhääling teleprogrammide eristumise kaardistamiseks AS-i EMOR poolt pakutava telemõõdikuuringu sisuklassifikaatoreid ja telekavadepõhist sisuanalüüsi. Raadioprogrammide hindamiseks on süsteem välja arendamata. Mõningase ülevaate teleprogrammide eristumisest annavad tabelid 3 ja 4. Tabelist 3 nähtub, et Rahvusringhäälingu programmides on oluliselt rohkem tõsielusaateid kui erakanalitel ja lavastuslike saadete osakaal (ennekõike filmid) on oluliselt väiksem.

Tabel 3: Programmistruktuur (maht kogu programmist, %)

	ETV	ETV2	Kanal2	Kanal 11	TV3	TV6
Lavastuslikud saated (<i>fiction</i>)	30	18	73	55	82	57
Tõsielusaated (<i>non-fiction</i>)	58	19	24	34	15	11
Muusika, tants	4	4	2	3	2	3
Teksti-TV vormid (teksti-TV, <i>splitscreen</i>)	7	59	0	5	0	28
Muu (promo, otsepakkumine jms)	1	0	0	3	1	2

Tabelist 4 nähtub, et kodumaise teletoodangu mahu poolest eristub avalik-õiguslik ringhääling märkimisväärselt eraringhäälingust. Kui ETVs ja ETV2s moodustab eestimaine teletoodang üle 70% programmi mahust, siis erakanalite puhul jääb see alla 30%.

Tabel 4: Eesti- ja välismaise päritoluga programmi osakaal (% programmi mahust)

	ETV	ETV2	Kanal2	Kanal 11	TV3	TV6
Eesti	70,5	70,7	29,8	11,4	22,1	5,5
Välismaa	29,5	29,3	70,2	88,6	77,9	94,5
USA	3,2	6,1	29,9	36,8	45,4	56,4
Inglise	14,2	10,5	1,4	20,9	2,7	4,7
Prantsuse	4	5,3	0,4	6,7	0,9	0
Saksamaa	1	1,5	11,7	12,4	11,7	10,6
Austraalia	0,2	0,2	10,5	4	1	0,5
Muu, koostöösaated	6,9	5,7	16,3	7,8	16,2	22,3

7.5 Ekspert hinnangud Rahvusringhäälingu tegevusele

2009. aastal viis Rahvusringhääling läbi esimesed ümarlauad, kogumaks ekspert hinnanguid Rahvusringhäälingu tegevusele. Ümarlaudades käsitleti järgmisi

teemasid: Rahvusringhääling säästliku eluviisi kujundajana, keelekasutus Rahvusringhäälingus, Rahvusringhääling kultuurilise mitmekesisuse kandjana.

Ekspertarvamus tervikuna on toodud arengukava lisas, lühikokkuvõtte sellest on järgmine:

„**Säästva eluviisi** teema oma kõikide tahkudega on meedias veel avamata. Praegu kajastatakse meedias peamiselt SKP-möödet kui jätkusuutliku arengu näitajat, kuid tavainimesele ei selgitata, mida see kõik tähendab tema jaoks ja mis on peale selle veel oluline. Eestis jääb puudu nii ajakirjanike pädevusest antud teemal kui ka eri teemavaldkondade spetsialistidest. See on tekitanud võimaluse, et nn staarakadeemikud vastavad küsimustele demagoogiaga ning ei ajakirjanik ega info tarbija näe seda läbi. ERR peaks määratlema enda jaoks, mis on eemärk – kas ja keda tahetakse teemakajastusega mõjutada, kui süvitsi soovitakse teemaga minna, kas soovitakse tuua välja alternatiivseid nägemusi senisele valitsuse poliitikale jne.

ERR-i eetrikeelee kvaliteeti rikuvad samasugused keelelised väärtused ja keele ebakohad, mis on laiemalt levinud ühiskonnas. Üldpilt ei ole siiski väga halb. ERR-i tele- ja raadioetris ettetulevad vead ei erine teiste meediaväljaannete omadest (*vt täpsemalt altpoolt*). Kindlasti võetakse ERR-i keelekasutust etalonina, mistõttu on tähtis olla eetris keeleliselt korrektne. Peale saatejuhtide peaksid korrektset eesti keelt rääkima ka ekspertidest saatekülalised ja intervjuueeritavad.

ERR-i roll **kultuuriteema** kajastamisel on äärmiselt oluline, sest kommertskanalid selle valdkonnaga ei tegele. Teema kajastamine ja päevakorras hoidmine on läinud positiivses suunas, kuid on ka mõningaid probleeme. Esiteks napib ajakirjanikke, kes oskaksid teemat asjakohaselt kajastada ja valdkonnas süvitsi minna. Ka saadete formaadid ei võimalda teemadesse süüvida. Rohkem tahaks näha selliseid saateid, kus tempo on maha võetud ja saab rahulikult mõtiskleda. Praegu kajastatakse peamiselt kultuurisündmusi ilma analüüsita või räägitakse kultuuriteemadest siis, kui on mingi konflikt. ERR-il on võimalus kaasata Eesti riigis elavaid erineva kultuurilise taustaga inimesi, kuid praegu ei kasutata selleks kõiki võimalusi ära. Näiteks ETV2 praegu selles mõttes ei toimi. Miks mitte kasutada ETV2 selleks, et seal aeg-ajalt näidata vene kultuuriga seotud saateid (eestikeelsete tõlgetega!), mis oleksid huvitavad nii eestlastele kui ka muulastele? See-eest täidab oma ülesandeid väga hästi Raadio 4. Probleemaatiline on ligipääs ERR-i arhiividele – neis leiduvate kultuuriliselt oluliste materjalide laiem tutvustamine on raskendatud nii rahalistel põhjustel kui ka mitmesuguste litsentside tõttu.”

8. Kokkuvõtte

Käesolev arengukava aastateks 2011-2014 põhineb arengukavadele, mis koostati aastateks 2009-2012 ja 2010-2013, on neile loogiliseks jätkuks ja järgib seetõttu varasemate arengukavade struktuuri ning koostamise põhimõtteid.

Siiski, võrreldes kahe varasema, on see arengukava tuleviku, eriti 2014. aasta, kirjeldamisel märksa üldsõnalisem ja mõnes tegevusvaldkonnas on üldse loobutud 2014.aasta kirjeldamisest. Selleks on kaks väga selget põhjust:

- alati on riigieelarvest saadav toetus osutunud tagasihoidlikumaks kui arengukavades kirjeldatud ja seetõttu pole kunagi olnud võimalik täita kõiki arengukavas püstitatud eesmärgi;

- elektroonilises meedias toimuvad muutused on viimastel aastatel olnud sedavõrd kiired, et kõiki arenguid ei ole võimalik isegi järgmiseks aastaks ette näha, rääkimata nelja aasta pärast toimuvast.

Arengukava läbivalt on rõhutatud, et Rahvusringhäälingule on seadusega antud rida eesmärke ja määratud konkreetset ülesanded ning selleks, et neid edukalt täita, peab rahvusringhääling säilitama oma mõju ka tulevikus. Sama mõtet kordavad arengukavas leiduvad viited sellele, et Rahvusringhäälingu tähendus ei tohi muutuda marginaalseks või Rahvusringhäälingul on lisaks traditsioonilistele väljunditele kohustus pakkuda saateid ning teisi meediatooteid ka kõigil uutel tehnilistel platvormidel.

Just neist mõtetest lähtuvalt on kavandatud arengukavas kirjeldatud tegevused ja püstitatud eesmärgid ning neile toetub kogu Rahvusringhäälingu edasine areng. Aastatel 2011- 2014 tähendab see ennekõike järgmist:

- tuleb hoida vaatajate ja raadiokuulajate arv ligilähedaselt 2009. aasta tasemel ehk teha kõik selleks, et auditooriumi jätkuv killustumine ei vähendaks oluliselt nende inimeste arvu, kes nädala jooksul on mõne programmi kaudu kontaktis Rahvusringhäälinguga;
- tuleb suurendada nende inimeste arvu, kes tarbivad Rahvusringhäälingu võrgumeediat ehk teha kõik selleks, et täita edukalt avalik-õiguslikule ringhäälingule omaseid rolle ka Internetis
- tuleb säilitada auditooriumi usaldus ehk teha kõik selleks, et Rahvusringhäälingu saated oleksid jätkuvalt tasakaalustatud ja neis esitatud seisukohad objektiivsed;
- tuleb meeletult palju investeerida ehk teha kõik selleks, et olla nähtav ja kuuldav kõigil uutel tehnilistel platvormidel, mida auditoorium alles õpib kasutama või pakkuda veelgi paremat tehnilist kvaliteeti neil platvormidel, mida auditoorium juba kasutab.

Eesti Rahvusringhääling asutati selleks, et raadio- ja teleajakirjanike ning teiste loominguliste inimeste koostööst tekkiv sünergia tagaks ka tulevikus, pidades eriti silmas nõu uue meedia tulekuga kaasnevat auditooriumi killustumist, avalik-õigusliku ringhäälinguteenuse mõju ja ulatuse. Juba asutamise hetkel oli selge, et sünergia tekke ja avaldumise oluliseks eelduseks on ühine ja uus ringhäälingumaja. Uue maja projekteerimis- ja arendustegevus jõudnud faasi, kus hiljemalt 2011. aasta alguses tuleb alustada ehitustegevust ja selle finantseerimist. Seega on **Rahvusringhäälingu strateegiliste eesmärkide saavutamise seisukohalt kõige olulisem tõsta riigieelarvest investeringuteks antava sihtotstarbelise eraldise summa 2011. aastal 60,0 mln kroonini ehk taastada 2006. ja 2007. aasta tase. See eeldab kokkulepet Kultuuriministeeriumi ja Rahandusministeeriumiga. Ainult sellise stsenaariumi täitumine võimaldab meil alustada uue ringhäälingumaja ehitust 2011. aastal ja lõpetada see 2013. aasta jooksul.**

Lisa 1. Mõjude analüüs 2011. aastaks

Rahvusringhäälingu seaduse kohaselt peab mõjude analüüs andma põhjendatud hinnangu arengukavas esitatud arengukavatsuste täitmisele ja Rahvusringhäälingu tegutsemise vastavusele seadusega.

Juhatuse hinnangul on arengukavas kirjeldatud arengukavatsused valdavalt täidetavad, kui 2011. aasta riigieelarvelised eraldised vastavad arengukavas aastateks 2011-2014 toodud eelarveprojektsioonile.

Arengukava esitamise hetkeks ei ole ka teada asjaolusid, mis viitaksid ohtudele, milliste realiseerumise tagajärjel Rahvusringhäälingu tegevus 2011. aastal läheks vastuollu seadusega.

1.1 Tegevused, mis kinnistavad Rahvusringhäälingu tegutsemise vastavust seadustele

Aastatel 2007-2009 on Rahvusringhäälingu siseaudiitori poolt käivitatud võimalikke rikkumisi analüüsiv ja ennetav sisekontrollisüsteem ning see töö jätkub 2011. aastal.

Meedianõuniku tegevus Rahvusringhäälingu ajakirjandusliku tegevuse kohta laekunud kaebuste menetlemisel ja põhjendatud kaebuste korral ka vea teinud ajakirjanikele kriitilise tagasiside andmine ning tehtud vigade avalik analüüs on oluliselt vähendanud selliste eksimuste tõenäosust, milliste tagajärjeks võib olla seaduserikkumine.

Rahvusringhäälingu tegevuse seadusele mittevastavuse risk väheneb oluliselt, kui 2011. aastaks on täielikult rakendunud Rahvusringhäälingu Hea Tava. See 2009. Aasta jooksul kollektiivselt loodud ja 2010. Aasta jooksul tutvustatav dokument täpsustab oluliselt Eesti ajakirjanduseetika koodeksi põhimõtteid ning täiendab neid avalik-õiguslikule ringhäälingule oluliste erapooletuse ja tasakaalustatuse põhimõtetega. Hea Tava kirjeldab ringhäälingu seisukohalt olulisi eetilisi ja ühiskonna õiglustundega seotud tõekspidamisi, taotleb demokraatliku ajakirjanduse rahvusvaheliselt tunnustatud põhiprintsiipide järgimist ning kirjeldab loominguga seotud olulisi väärtusi. Hea Tava on juhendiks Rahvusringhäälingu koosseisulistele ja mittekoosseisulistele töötajatele.

1.2 Ohud

Siiski eksisteerivad mitmed ohud. Arengukavas esitatust tagasihoidlikum eelarveline toetus tooks kaasa omatoodangu osakaalu jätkuva vähenemise. Rahvusringhäälingu oma saadete ja Eesti väiketootjatelt tellitud saadete maht on kahe viimase aasta jooksul niigi kriitiliselt vähenenud ja edasine vähendamine seaks ohtu Rahvusringhäälingule seadusega püstitatud eesmärkide täitmise. Kehvades oludes asendatakse omatoodang odavama hankeprogrammiga ning raadioprogrammides suureneb muusika osakaal. Kui Rahvusringhääling suudab luua vaid kõige hädavajalikuma, kaob loominguline jätkusuutlikkus, samuti võimekus töötada tõhusalt uute ideede ja projektidega. Ehkki Rahvusringhääling võib vastu võtta sihtotstarbelisi projektitoetusi ning saadete kaasrahastamises pole midagi ebaseaduslikku, hajub kaasrahastatud saadete puhul Rahvusringhäälingu toimetuskontroll, mis ühe ringhäälinguorganisatsiooni jaoks peaks olema

iseenesestmõistetav. Kaasrahastatud saadete osakaalu liigne kasvamine on tegelikult vastuolus Rahvusringhäälingu kahe kõige olulisema väärtuse: sõltumatuse ja usaldusväarsusega.

1.3 Eesmärkide saavutamine ja ülesannete täitmine

Arengukavas kirjeldatud eelarvelise toetusega korraldab tagab Rahvusringhääling, et ka 2011. aastal Rahvusringhäälingu programmid:

- mõjutavad ühiskonda – kujundavad hoiakuid ja sõnastavad väärtusi;
- kaitsevad ja edendavad demokraatiat – juhtivad avalikku arutelu ja vahendavad operatiivselt, tasakaalustatult ning kontrollitult informatsiooni ja uudiseid;
- edendavad kauneid kunste ja vahendavad parimat osa kultuurist – väärtustavad kõrgkultuuri ja rõhutavad rahvakultuuri unikaalsust.

Rahvusringhäälingu eesmärk on kaasa aidata demokraatliku riigikorralduse edendamisele. 2011. aasta avalikku poliitilist diskussiooni elavdavad kindlasti Riigikogu valimised. Valimiseelsel ajal kõrgenevad ootused Rahvusringhäälingu suhtes. Tõenäoliselt tekib ka (sarnaselt Euroopa Parlamendi valimistele 2009. aasta suvel) elav arutelu erakondadel põhineva demokraatia olemusest. See süvendab Rahvusringhäälingu vastutust kajastada poliitilise debati kõiki tahke ning hoida ära võimalikud katsed mõjutada valijaskonda lihtsakoeliste populistlike sõnumitega. Ajakirjandus peab säilitama kriitilise meelega ja vabaduse tuua välja kõik arvamused, mis Eesti avalikkuses esinevad ja seista arvamuste mitmekesisuse eest. Rahvusringhäälingul tuleb valimiseelsel ajal tõsta poliitikasaadete sisulist ning ka tehnilist kvaliteeti ning rõhutada, et tasakaalustatuse ja sõltumatuse eest vastutab ennekõike Rahvusringhääling ise, järgides Hea Tava põhimõtteid.

Rahvusringhäälingu eesmärk on tagada igapäevaseks vabaks eneseteostuseks vajaliku informatsiooni saamine. 2011. aasta võib tähendada ka Eesti liitumist Euroopa ühisraha kasutavate riikide tsooniga. See seab Rahvusringhäälingule kohustuse selgitada senisest põhjalikumalt Euroopa ühtse rahanduspoliitika põhiseisukohti, osutada ühisraha kasutuselevõtuga seotud väljakutsetele, võimalustele ja ka probleemidele. Võimalikel pöördelistel aegadel vajab auditoorium ka lihtsalt esitatud praktilist teavet, asjalikku ajakirjanduslikku käsitlust sellest, mis ühisraha tulekuga muutub. Tuleb arendada ka asjakohast debatti Eesti majanduse konkurentsivõime tõstmise võimalustest ühisraha tingimustes.

Rahvusringhäälingu eesmärk on aidata kaasa Eesti majandusliku heaolu ja konkurentsivõime kasvule. 2011. aastal tuleb pöörata tähelepanu ühiskonda puudutavatele sotsiaalsetele probleemidele, ebavõrdsuse süvenemisele ning töötusega seotud raskustele. Rahvusringhäälingu kohus on ärgitada avalikku ja erasektorit senisest enam looma eeldusi selleks, et majandus tervikuna, iseäranis ettevõtlikkuses areneks. See kõik paneb igale ajakirjanikule, toimetusele ja juhtkonnale suure vastutuse, mis omakorda tähendab seda, et 2011. aastal tuleb oluliselt tõhustada tööd sisujuhtimisel, et keerukates oludes teha vastutustundlikke valikuid.

Rahvusringhäälingu eesmärk on toetada eesti keele ja kultuuri arengut. Tallinnast saab 2011. aastal Euroopa kultuuripealinn, koos Soome linna Turuga. Rahvusringhäälingu kohus on olla partneriks Tallinn 2011 korralduskomiteele, et aidata kaasa kultuuripealinna ürituste õnnestumistele. Oluline on tõhus koostöö eri

ürituste korraldajatega. Samas on just studiovälised saated ja ülekanded need, mis vajavad tavapärasest suuremat eelarvet ning milliseks tegelikult kujuneb Rahvusringhäälingu koostöö kultuuripealinna üritustega, sõltub väga palju 2011. aasta eelarvest.

Rahvusringhäälingu ülesanne on edastada saateid, mis vastaksid kõigi rahvastikurühmade, seal hulgas vähemuste infovajadusele. ETV2 programmi integreeritud venekeelse saatevõõndi vaadatavus pole kasvanud loodetud määral. Seetõttu tuleb mõelda, millised võiksid olla venekeelse auditoriumi senisest parema kaasamise alternatiivsed võimalused. Et seda ülesannet täita, kaalub Rahvusringhääling koostööd eri meediakanalitega, ka eraõiguslike meediaorganisatsioonidega. Lahendus, mida Rahvusringhääling otsib, seisneks selles, et leidub poliitiliselt neutraalne venekeelne erakanal, mis oleks igal õhtul valmis edastama Rahvusringhäälingu venekeelset AK-d. Vastupidiselt Rahvusringhäälingu venekeelsetele telesaade kehvale vaadatavusele on Raadio 4 jätkuvalt kõige enim kuulatav venekeelne raadioprogramm ja seega ka tõhusaim kanal rahvusvähemuste infovajaduste rahuldamiseks 2011. aastal.

Rahvusringhäälingu ülesanne on hoida ja arendada Rahvusringhäälingu professionaalset loomingu- ning tehnilist taset. Pärast 2010. aasta nn. digipööret avarduvad sisulised ja tehnoloogilised võimalused ent tekivad ka kohustused. Digiteleviiooni tehnoloogia võimaldab pildisignaali kõrval edastada lisainformatsiooni, pakkuda vaatajale valikuid näiteks heli ja subtiitrite suhtes, aga veelgi olulisem on teadmine, et digitaaledastus (eriti HD kvaliteedis salvestavad ja edastatavad saated) püstitab täiesti uued nõuded režissööride, operaatorite, jumestajate, valgustajate, stuudiokunstnike jt ametioskustele ning tööle. Digitaallevile üleminekuga paralleelselt toimub ka lindivabale ehk failipõhisele tootmisele üleminek. Muutumas on kogu tootmisahel, alates saadete tootmisest, lõpetades leviga. Kõik see nõuab loomingu- ja tehnilistele töötajatelt uute oskuste omandamist ning ümberõpet. Arengukavast on näha, et just 2011. aasta jooksul peab televisioonis toimuma lõplik üleminek nõ digitaalajastusse, aga see eeldab kahe tingimuse täitumist; Rahvusringhäälingu investeringute eelarveline toetus kasvab ja on minimaalselt 60 miljonit krooni; Rahvusringhäälingul on piisavalt ressursse, et korralda paljude töötajate täiend- ja ümberõpet. Vastasel korral jääb ennaktempo toimuv 2010. aasta digitaalpööre sisulise põhjendusega.

Rahvusringhäälingu ülesanne on salvestada eesti rahvuskultuuri ja Eesti ajaloo seisukohalt olulisi sündmusi või teoseid ja tagada nende salvestiste säilimine. Lisaks sellele on Rahvusringhäälingul kohustus teha avalikkusele kättesaadavaks valdav osa arhiivides leiduvatest audiovisuaalsetest materjalidest ehk luua avalikuks kasutuseks e-arhiiv. Selle eeltingimuseks on arhiivide järkjärguline digiteerimine. Samal ajal tuleb luua selgus arhivaalide autoriõiguste ja kaasnevate õiguste osas. Arhiivide täielikuks digiteerimiseks on juba kõik tehnilised tingimused loodud, aga digiteerimine ise ja sellega kaasnev andmekirjete loomine, pooltel juhtudel siiski ainult ümberkirjutamine, nõuab suures mahus täiendavat tööjõudu. Selleks ei ole 2011. aasta eelarveprojektsioonis vahendeid ette nähtud. Seega toimub digiteerimine ainult sellise tempoga, mis vastab meie programmide poolt esitatud tellimusele.

Rahvusringhäälingu strateegiliste eesmärkide seisukohalt on kõige olulisem tõsta investeringuteks antava sihtotstarbelise eraldise summa 2011. aastal 60,0 mln kroonini ehk taastada 2006. ja 2007. aastate investeringute tase. See eeldab kokkulepet Kultuuriministeeriumiga ja Rahandusministeeriumiga. Sellise kokkuleppe tagajärjel, koos põhitegevuseks eraldatava toetuse kasvuga, suureneb Rahvusringhäälingule eraldatav riigieelarveline finantseerimine 11%. Ainult sellise stsenaariumi täitumine võimaldab meil alustada uue ringhäälingumaja ehitust 2011. aastal ja lõpetada see 2013. aasta jooksul.

Ringhäälingumaja puudutav osa arengukava finantsplaanist ei ole otseselt seotud põhitegevust puudutavate arengutega, kuid selle edasilükkumisel tuleb paratamatult arvestada praegu kavandatud suuremate jooksvate kulutustega ja investeringutega olemasolevate hoonete pikemaajaliseks käiguhoidmiseks.

Rahvusringhäälingu hoonetega seotud halduskulud on viimastel aastatel kasvanud ja kasvavad lähiaastatel märgatavalt. Seda mitte ainult elektrienergia, kütte ja vee kallinemise mõjul, vaid ennekõike hoonete viimase piirini amortiseerumise tõttu. Kasvavad tehniliste rikete riskid eetrisignaali väljastamisel ja ka kõik teised riskid, mis on seotud olemasolevate hoonete ekspluateerimisega. Lisaks sellele on tehnoloogilise protsessi ümberkorraldamine ning erinevate üksuste vahel tehnilise side loomine aastakümneid vana infrastruktuuri tingimustes ebamõistlikult kallis. Sarnaseid eesmärke teenivate inimeste jätkuv paiknemine neljas erinevas hoones ja isegi ühe hoone piires koostööl ja kiirel infovahetusel põhineva kaasaegse tootmisprotsessi ülesehitamise võimaluste piiratus seavad ohtu kaasaegse meediaorganisatsiooni tõhusa toimimise, rääkimata ühinemise kõige olulisemaks tulemiks oleva sünergia tekkimisest.

Lisa 2. Ülevaade Rahvusringhäälingu tegevustest 2010. aastal

2010. aasta eelarve on võrreldes aasta tagasi kinnitatuga üle 50 mln krooni võrra väiksem. Eelarvetasakaalu saavutamiseks on optimeeritud tugiüksuste struktuuri ja vähendatud töötajate arvu. Lisaks sellele on aasta algusest vähendatud kõigi töötajate töötasusid 10% või töö iseloomust tulenevalt, kui see on osutunud võimalikuks, on paljud töötajad saadetud üheks kalendrikuuks palgata puhkusele. Aga isegi sedavõrd radikaalsete sammudega ei olnud võimalik säilitada kõiki harjumuspäraseks saanud saateid ja/või sarju. ETV1 programmis tuli loobuda sellistest sarjadest nagu „Pehmed ja karvased”, „Laululahing” ning „Laulge kaasa”. Teiste programmide puhul ei olnud loobumised sedavõrd ulatuslikud ja seetõttu ka silmatorkavad, aga kindlalt tuleb mainida seda, et Klassikaraadio programm oleks kärpevabalt oluliselt mitmekesisem ehk kajastaks erinevaid kultuurielu valdkondi märksa ulatuslikumalt. Eesti uuemat levimuusikaloomingut edendav „Eesti Laul“ tuleb avalikkuse ette vaid ühe kontserdiga. Eesti osalemine Eurovisiooni lauluvõistlusel saab 2010. aastal toimuda vaid EASi toel.

Arengukavas 2010 – 2013 oli kirjeldatud rida eesmärke, mida loodeti 2010. aasta jooksul täita. Peale 2010. aasta eelarve selgumist (kinnitamist) ja võimaluste täpsustumist on selge, et eelmises arengukavas kirjeldatust ei õnnestu 2010. aastal täita järgmisi eesmärke:

- regionaaluudiseid iseseisvate uudistesaadetena ei toodeta;
- kultuuriteemalisi diskussioonsaateid ETV1s ning Klassikaraadios ei ole;
- ei toodeta mitte ühtki popp-kontserti ETV *live* formaadis, kuigi arengukavas on kirjas 6 kontserti;
- ETVs ei saa süstemaatiliselt ja suuremas mahus salvestada kultuuritegelaste portreesaateid, Täheleaev teeb seda osaliselt;
- 2 ajaloolise teleseriaali ettevalmistust ei saa alustada, otsime võimalust alustada ühega;
- nn. igapäevasarja arendamist ei saa alustada;
- arengukavas sätestatud 15 kutselise teatri lavastuse salvestamise asemel saab salvestada 9, millele lisandub Estonia esietenduse otseülekanne kahel kanalil;
- lasteprogrammi formaadivalikut ei õnnestu laiendada ei raadiokanalites ega ka televisioonis;
- arhiiviväärtusega algupärast lastelavastuse tootmist ei õnnestu alustada;
- uudiste mobiilset satelliitsidejaama ei õnnestu hankida, vajadusel ostetakse teenust väiketootjatelt;

Samas on 2010. aastal ka palju rõõmustavat. Aasta jooksul toimuvad või on käesoleva arengukava esitamise hetkeks juba toimunud mitmed spordi suursündmused ja nende ülekanded. Kohe aasta algul Suusatamise MK etapp Otepäält, Iluuisutamise EM Tallinnast, Tartu Suusamaraton, taliolümpiamängud Vancouveris, Laskesuusatamise EM, juunis-juulis jalgpalli maailmameistrivõistlused Lõuna-Aafrika Vabariigis, augustis kergejõustiku EM jne.

Positiivse asjana tuleb mainida ka seda, et kõik olulised suursündmused, olgu selleks presidendi vastuvõtt, võidupäeva paraad, Arvo Pärdi juubelikontsertide sari, Euroopa filmiauhindade gala või Estonia suurooperi „Armastus kolme apelsini vastu” esietenduse otseülekanne lavalt ja lava tagant, jõuavad ETV vahendusel jätkuvalt televaatajani, ehk me suudame jätkuvalt tuua sadade tuhandete televaatajateni kõik selle, mis meie avalikus kultuuri- ja muus elus toimub.

Kärbetest hoolimata jätkame 2009.a. sügisest uuenenud teleuudiste formaadiga, millest tulenevalt on uudiste osakaal programmi struktuuris (vt tabel 2) senisest suurem. Aasta jooksul läheme lõplikult üle failipõhisele teleuudiste tootmisele.

Sarnaselt ETV esimese programmiga, kus pidime eelarvet vähendama tervelt 12 mln krooni, oleme vähendanud ka kõigi teiste programmide eelarveid ca 10%. Õnneks on raadioprogrammides toimuvad muutused ehk vähem dramaatilised ja sealt kaduvaid saateid ning sarju märkab ainult tähelepanelik raadiokuulaja, aga ka need loobumised on valusad. Samas on raadioprogrammid olnud läbi aegade oma saatekavade koostamisel väga dünaamilised ning ühe kallima saate asendumine teise ja odavamaga, ei tähenda automaatselt saate sisukuse kadu või kahanemist.

1. juuli varahommikul lõpeb Eestis analoogtelevisiooni ajajärk, lülitatakse välja kõik analoogsaatjad ning kõigile kättesaadav tasuta teleprogrammide vastuvõtt on sealt edasi võimalik ainult digitaalsete vastuvõtjatega. ERR-le tähendab see üleminek kuluka topetledastuse perioodi lõppu, sinnamaani tuleb tasuda nii analoog- kui digitaalsaatjate eest. Siiski tumestab digilevi üleminekut vahetult enne arengukava esitamist teatavaks saanud fakt, mille kohaselt Levira soovib alates 1. juulist tõsta digilevi hinda vähemalt 30%. ERR ei olnud sellist hinnatõusu oma 2010. aasta eelarvesse arvestanud.

Üleminek failipõhisele väljastusele toimub järk-järgult ka ETV1 programmi osas, sedamööda kuidas suudetakse 2009.a. soetatud tehnilised lahendused juurutada ning tööprotsessid ümber kujundada. ETV2 programmi väljastus toimub juba täna digitaalselt.

2010. aasta jooksul toimub ka ulatuslik üleminek 16:9 pildiformaadile. Kõige olulisem on see, et kõik püsiväärtusega saated, mida on võimalik toota 16:9 formaadis, nõnda ka toodetakse. Aasta teisest poolest, ehk peale uute kaamerate soetamist läheb AK stuudio üle 16:9 pildiformaadile.

Lisaks eelnevale keskendumise tehnoloogia osas teiste 2009. a. soetatud lahenduste täiemahulisele rakendamisele. Uuteks algatusteks 2010.a. eelarve kontekstis võimalused praktiliselt puuduvad. Nagu eelnevast ka selgus, tuleb esimese prioriteedina nappide võimaluste juures vaja lahendada uudistetoimetuse kaamerate asendamine failipõhist tootmist toetavate, 16:9 objektiividega mudelitega. Teiseks prioriteediks on välistoetust omavate investeeringuprojektide elluviimine, nendeks on RIA poolt RAK raames toetatavad „Audiovisuaalse kultuuripärandi ja teabe digihoidla I etapi väljatöötamine ning sellele ID kaardi põhise avaliku ligipääsu loomine“ ning „Eesti Rahvusringhäälingu ühtse veebikeskkonna loomine ning riigi infosüsteemiga ühildamine“.

2010. aasta jooksul tuleb otsustavalt jätkata uue ringhäälingumaja ehituse ettevalmistustega, kuigi esialgu kavandatust aeglasemas tempos. Sõlmitud lepingute ja korrigeeritud ajagraafiku kohaselt peab 2010. aasta lõpuks olema valmis põhiprojekt, mis võimaldab alustada ehitushankega. Arvestades majanduses ja ehitusturul toimuvaga, on see mitmete ekspertide arvates tagumine aeg veel väga hea hinnaga ehituslepingu saamiseks. Ehituslepinguni jõudmine nõuab sellel aastal Rahvusringhäälingu juhtorganite ühist ja väga otsustavat pingutust. **Ehituslepinguni jõudmise eelduseks on finantseerimisküsimuste lahendamine ehk see, kuidas me suudame Kultuuriministeeriumiga ja Rahandusministeeriumiga kokku leppida investeeringute eelarvelise toetuse kasvu tänaselt 30 miljonilt kroonilt 60 miljoni kroonini** ehk tuleb taastada 2007. aasta investeeringute tase.

2010. aasta jooksul on vaja leida vastused veel mitmele olulisele küsimusele. Seadus nõuab ERR-ilt kahe teleprogrammi tootmist ja väljastamist ning vormiliselt on see

nõue täidetud, aga sisuliselt on ETV2 programm selgelt alarahastatud ehk siiani on eelarveliselt lahendamata selle programmi rahastamise küsimus.

Osaliselt alarahastatusest tingituna, osaliselt ülitugevast konkurentsist mõjutatuna, ei ole õnnestunud ETV2-s venekeelse vööndi käivitamine. Eestikeelse programmi sees suhteliselt lühikese ja nädalapäeviti erineva ehk ebaregulaarse venekeelse vööni olemasolu ei ole sihtrühmale atraktiivne. Nii venekeelsel AK-1 kui ka kahel saatel „Vandekohus” ja „ Batareja” on oma lojaalne vaatajaskond, aga see moodustab soovitud sihtrühmast ainult kümnendiku või veelgi vähem. Küsimus venekeelsete vaatajate arvu suurendamise võimalustest ja vajalikkusest vajab aasta jooksul vastamist.

Aasta jooksul vajab vastamist ka üks tehnilist arengut puudutav küsimus, mille vastus määrab lähiaastatel teletehnikasse tehtavate investeeringute taseme ja veelgi rohkem mõjutab see vastus ERR-i lähiaastate levikulusid ehk seega siis püsikulusid. Küsimus ise seisneb selles, millise tempo me valime HD ehk kõrglahutusega telepildi tootmisele, väljastamisele ja levile üleminekul. Kui HD pildi tootmiseks ja väljastamiseks on täna juba mõningane valmisolek loodud, siis täielikult HD kanali avamine nõuab suuri investeeringuid. Levikulud suurenevad isegi kahel põhjusel. Esmalt on HD signaali edastamine kaks kuni kolm korda kallim tavalisest ehk ST signaali edastamisest ja teiseks on vaja avada kolmas ehk nõ paralleelkanal, kuna veel hiljuti soetatud digiboxid ei võta vastu HD signaali.

Lisa 3. Kokkuvõte arengukava täitmisest ja auditooriumi arengutest 2009. aastal

2009. aasta suured eesmärgid olid selged ja esialgse eelarve juures ka teostatavad. Mäletame, et 2008. aasta lõpus kinnitas Riigikogu 2009. aasta riigieelarve, mille kohaselt Rahvusringhäälingule määrati eelarveline toetus 403,4 mln krooni. Seejärel võeti Riigikogus vastu kaks lisaeelarvet ja Rahvusringhäälingu eelarveliseks toetuseks määrati teises lisaeelarvega 379,2 mln krooni.

Eelmise aasta jaanuaris esitatud arengukavas aastateks 2010–2013 tööme välja ka jooksva ehk 2009. aasta eesmärgid. Need olid sõnastatud järgmiselt:

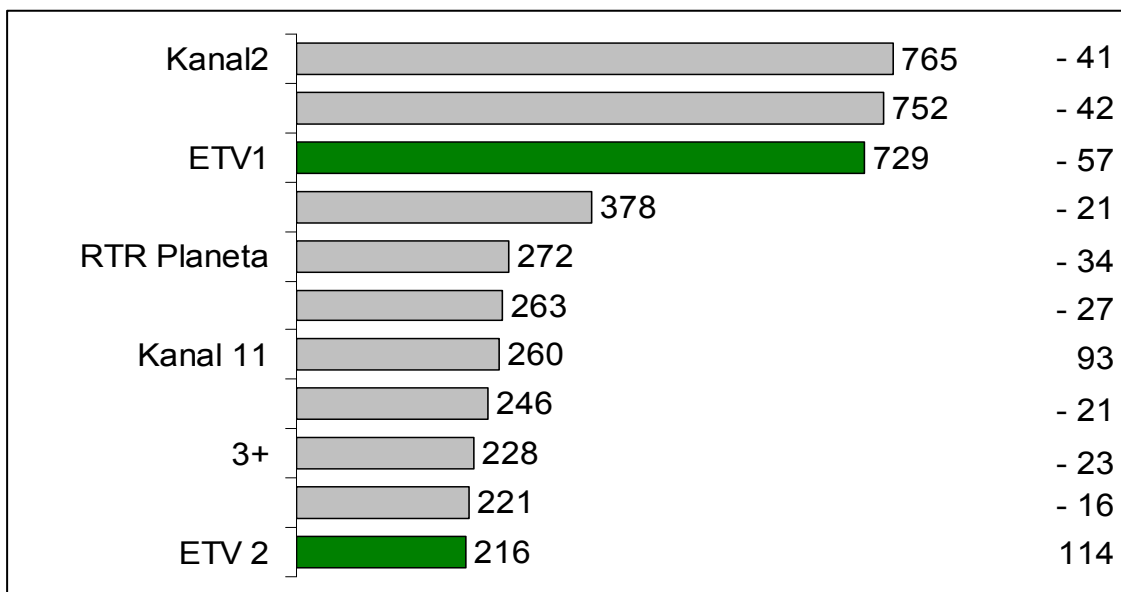
- 800 000 vaatajat nädalas ETV1 programmile;
- 250 000 vaatajat nädalas ETV2 programmile;
- venekeelsed vaatajad peavad omaks ja õnnestunuks tunnistama ETV2 venekeelse vööndi – 75 000 venekeelset vaatajat oleks hea;
- internetilehekülgede külastatavus peab jõudma 11. kohale;
- Vikerraadio peab säilitama liidripositsiooni eestikeelsel raadiomaastikul;
- Raadio 4 peab hoidma liidripositsiooni venekeelsel raadioturul;
- teleuudised peavad aasta esimeseks pooleks üle minema failipõhisele tootmisele;
- aasta teises pooles suurendama teleuudiste mahtu ning seda ennekõike majandusuudiste osas;
- Raadio 2 ja Klassikaraadio ei tohi kaotada väljakujunenud kontaktide arvu;
- teleprogrammide väljastus peab saavutama n-ö täieliku digitaalvalmiduse;
- Raadio 2 stuudio peab kaasajastama oma salvestustehnika;
- Tartus peab alustama tööd laienenud ja ühinenud pinnal ühendtoimetus;
- uus ülekandejaam peab laulu- ja tantsupeo ülekandega kinnitama meie suuremahulist investeerimisotsust;
- loomisotsuse õigsust peab tõestama Moskva korrespondendipunkt;
- venekeelsed raadiouudised peavad läbi tegema olulise arenguhüppe;
- Rahvusringhäälingu usaldusväärsus ei tohi langeda;
- organisatsiooni läbipaistvus peab suurenema;
- selle loetelu lõppu sobiks eemärk – igal ajal, eriti raskel ajal, on Rahvusringhäälingu kohus liita inimesi, suurendades selleks inimestevahelist usaldust ja konsolideerida ühiskonda.

Tuleb tunnistada, et teleprogrammide kaudu saadud kontaktid avalikkusega osutusid soovitud tagasihoidlikumaks. ETV1 keskmiseks nädala vaatajate arvuks kujunes 729 000 vaatajat (2008 oli vastav arv 786 000) ja ETV2 vastav arv oli 216 000. Eriti tagasihoidlikuks kujunes ETV2 venekeelse vööni vaatajate arv. TNS-i EMOR telemõõdikuuring annab venekeelsete vaatajate nädala keskmiseks arvuks 30 000.

Oma vaatamisajast pühendasid Eesti elanikud 2009. aastal ETV1-le 15,7% (2008 oli vastav arv 15,6%) ja ETV2-le 1,1%. Kanal 2 osakaal oli 19,6% ja TV3 vastav näitaja 14,8%.

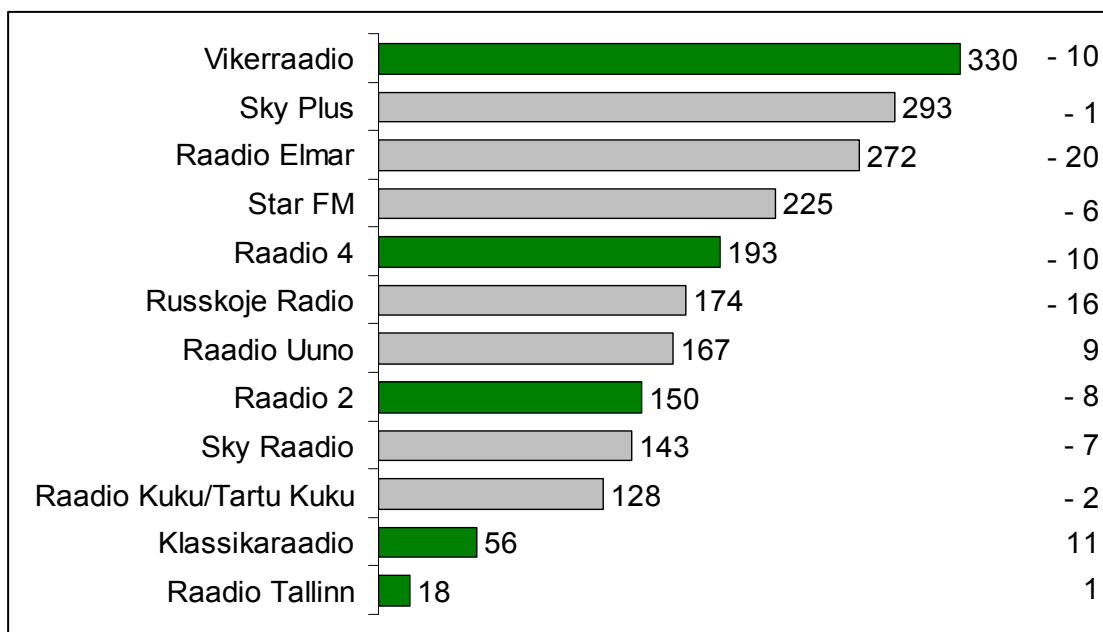
Põhjustena, miks meie kontakt auditooriumiga plaanitud tagasihoidlikumaks osutus, võib nimetada järgmisi asjaolusid:

- uute kanalite lisandumine ja auditooriumi killustumine nende vahel (seda kinnitab kõigi n-ö vanade kanalite kontaktide arvu vähenemine, vaata joonis 6);
- kontaktide arvu liialt optimistlik prognoos, mis ei arvestanud venekeelse vaataja teadlikku suunamist teisele kanalile;
- ETV2 vaatajate arv on jätkuvalt piiratud, aasta lõpus ei jõudnud ETV2 veel umbes 90 000 eestikeelse teleperekonnani;
- Noored suhtlevad meediaga Interneti vahendusel ja vanusepiir, mille juures naastakse traditsioonilise meedia juurde või (taas)avastatakse televisioon, nihkub järjest kaugemale;
- erakanalite meelelahutuslikud programmid on vaatajale köitvad, avalik-õiguslike sisu pakkaval programmil on raske konkureerida odava meelelahutusega;
- keskealine ja vanem venekeelne vaataja on lojaalne Venemaal toodetud programmidele, eriti PBK-le, nende kangelased ja arvamuslimidrid elavad jätkuvalt venemaal;
- 2009. aasta jooksul väljakujunenud venekeelsete originaalsaadete (uudised, „Vandekohus“ ja „Batareja“) mahu juures pole võimalik tõsiselt rääkida iseseisvast venekeelsest võõndist, mis ärataks venekeelse auditooriumi tähelepanu ja sunniks neid väljuma traditsioonilisest Venemaal loodud inforuumist;

Joonis 6. 2009 keskmine vaatajate arv nädalas (tuhandetes, vaatas vähemalt 15 min nädalas) ja muutus võrreldes aastaga 2008

Vikerraadio ja Raadio 4 säilitasid aastatega väljakujunenud positsiooni. Vikerraadio on jätkuvalt liidripositsioonil eestikeelsele raadiomaastikule ja Raadio 4 on venekeelse raadioturu liider. Ka Raadio 2 ja Klassikaraadio kontaktide arvus ja kuulamisaja osakaalus ei toimunud suuri muutusi. Klassikaraadi puhul võib isegi öelda, et on tekkimas trend kuulajate arvu suurenemise suunas, seda kinnitavad nii suvised kui ka sүgisee raadiopäeviku andmed.

Joonis 7. 2009. aasta keskmine kuulajate arv nädalas (tuhandetes) ja võrdlus 2008. aastaga

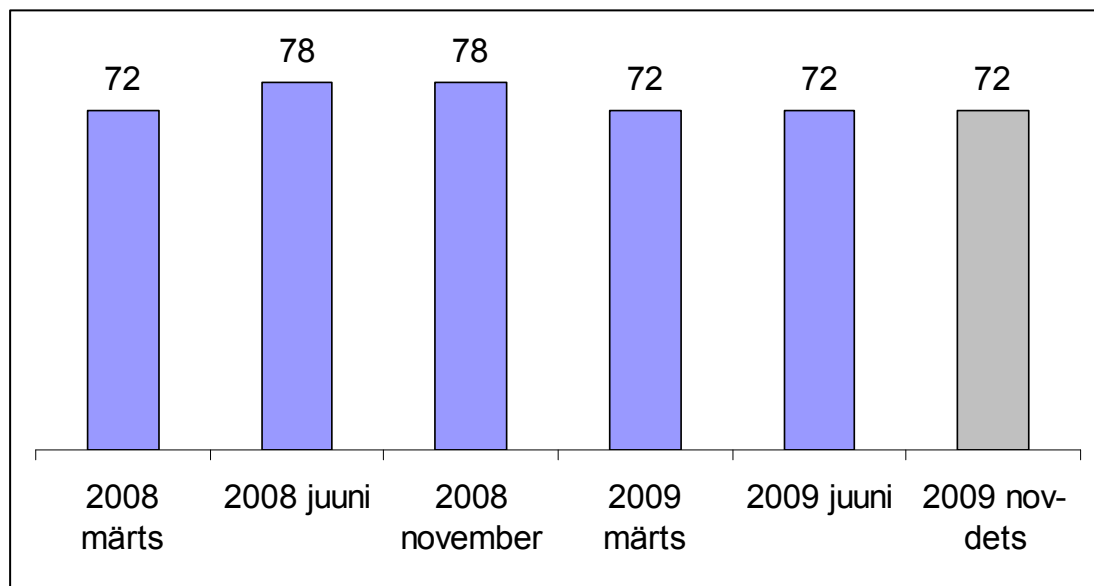
Rahvusringhäälingu veebilehtede iganädalane külastatavus oli 2009. aastal TSM-i Metrix statistika kohaselt muutuv. Unikaalsete külastajate arv liikus 11. ja 13. positsiooni vahel ning vahetult 2010. aasta alguses ehk kolmandast nädalast saavutasime 10. positsiooni, mis näib kujunevat püsivaks. 2008. aasta Rahvusringhäälingu veebikülgede keskmiseks unikaalsete kasutajate arvuks kujunes 149 600 kasutajat. 2008. aastal oli vastav arv 109 100 ja 2010. aasta esimestel nädalatel on unikaalsete kasutajate arv liikunud vahemikus 180 000 kuni 220 000.

Teleuudiste maht kasvas 33 minutit päevas põhiuudiste pikeneduse ja viipekeelsete uudiste arvelt. Uudistesse lisandus iseseisva rubriigina igapäevased majandusuudised, uudistesaatetsse lisandusid teadusuudised. Moskva korrespondendipunkt on tõestanud vajalikkust, eriti ETV ja Raadio 4 jaoks. Tartu raadiostuudiole tehti laiendus, misjärel alustas tööd raadio ning televisiooni ühendtoimetus.

Teleuudised alustasid failipõhist tootmist ning väljastust, aga lõplikult lindivabale tootmisele üleminek nõuab lisaagea. Esialgsest oluliselt väiksema eelarvega läbiviidavad muutused uudiste tootmisel on sundinud otsima investeringute osas odavaid ja seetõttu mitte kõige tõhusamaid partnereid. Mitmed tarded ja allhanked on Rahvusringhäälingust mitteolenevatel põhjustel viibinud.

Rahvusringhäälingu usaldusväärsus on jätkuvalt kõrge. Arengukava visiooni kohaselt peab Rahvusringhääling olema kõige usaldusväärsem meediaorganisatsioon Eestis ja see osa visioonist on kindlalt täidetud. Varasemate aastatel esitatud arengukavade versioonidest leiame viiteid eesmärkidele olla viie kõige usaldusväärsema institutsiooni hulgas või säilitada usaldusväärseuse tase kõrgemal kui 66%. 2009. aasta lõpus läbi viidud elanikkonna meediateemalise küsitluse põhjal oleme politsei, piirivalve, maksu- ja tolliameti ning kaitseväge järel kindlalt viie usaldusväärseima

institutsiooni hulgas. Ka viimasena kirjeldatud eesmärk on kindlalt täidetud kogu Rahvusringhäälingu olemasolu vältel. Mäletatavasti oli Rahvusringhäälingu usaldusväarsuse tase vahetult pärast ühendamist 68%. Valimiste vabal 2008. aastal tõusis Rahvusringhäälingu usaldusväarsus isegi 78% tasemele. 2009. aastal olid kahel valimisel ja sellistel aastatel langeb traditsiooniliselt kõigi meediaorganisatsioonide usaldusväarsus. Kui Rahvusringhäälingu usaldusväarsus langes ainult kuus protsendipunkti, siis erameedia usaldusväarsus langes mõnevõrra enam.

Joonis 8. Rahvusringhäälingu usaldusväarsus

Elanikkonna meediateemalise küsitluse andmetel paranes oluliselt hinnang Rahvusringhäälingu läbipaistvusele. Kui 2008. aasta lõpus arvas 47% Eesti elanikkonnast, et Rahvusringhääling on läbipaistev või pigem läbipaistev, siis 2009. aasta lõpus arvas juba 52% elanikkonnast, et Rahvusringhäälingu läbipaistvusega võib rahul olla.